[23-HKBD2SN-23O]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

MIL - ASSAMESE / ALTERNATIVE ENGLISH

(নিৰ্বাচিত অসমীয়া সাহিত্য ৰচনা আৰু ব্যাকৰণ/ *Alternative English*)

[GAM S2-01/GEA S2]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

(২০২০ চনৰ পিছত নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থী সকলে কেৱল Q.No. 1 ৰ পৰা Q.No. 3 লৈ হে উত্তৰ কৰিব)

719A (ASM)

MIL - ASSAMESE

(নিৰ্বাচিত অসমীয়া সাহিত্য, ৰচনা আৰু ব্যাকৰণ)

[GAM S2-01]

1. তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $2 \times 5 = 10$

(a) ৰৰগীতক Noble Numbers, Great Songs বা Song Celestials বুলি অভিহিত কৰাৰ কাৰণ কি ?

(b) ৰমন্যাসিক সাহিত্য পূৰ্ব্ৱৰ্তী ধ্ৰুপদী সাহিত্যতকৈ কি ক্ষেত্ৰত ভিন্ন হৈ উঠিল চমুকৈ উল্লেখ কৰক ।

(c) নাটকীয় একোক্তি (Dramatic Monologue) মানে কি ? এই কাব্যৰূপটিৰ স্ৰষ্টা বুলি কাক কোৱা হয় উল্লেখ কৰক ।

(*d*) লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাই নিজকে 'ভুমিষ্ঠ নহৈ নৌকাস্থ' হে হৈছিল বুলি কিয় কৈছিল চমুকৈ বৰ্ণনা কৰক ।

(*e*) মাধৱদেৱে ৰচনা কৰা 'কিমতে ভকতি কৰিব তোমাত হৰি এ' পদফাঁকি ৰচনা কৰাৰ আঁৰৰ ঘটনাটো চমুকৈ উল্লেখ কৰক ।

(*f*) সূৰ্যকুমাৰ ভূঞাই বিষয়বস্তুৰ আধাৰত বুৰঞ্জীসমূহক কি কি শ্ৰেণীত ভাগ কৰিছিল উল্লেখ কৰক ।

2. তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $4 \times 6 = 24$

(*a*) 'শ্ৰম সিদ্ধিৰ অমোঘ মন্ত্ৰ'– উক্ত উদ্ধৃতিটোৰ ভাৱ সম্প্ৰসাৰণ কৰক ।

(*b*) ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ চুটিগল্পৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*c*) অংকীয়া নাটত সূত্ৰধাৰৰ প্ৰাধান্য সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰক ।

(*d*) সমাস কাক বোলে ? ই কেই প্ৰকাৰৰ আৰু কি কি ? উদাহৰণসহ আলোচনা কৰক ।

(*e*) 'মনোমতী' উপন্যাসখনত কি কি সামাজিক চিত্ৰ ফুটি উঠিছে আলোচনা কৰক ।

(*f*) 'নামঘোষা'ক কিয় 'মহাপ্ৰস্থানিক গীত' আৰু 'হেজাৰী ঘোষা' বুলি কোৱা হয় বিচাৰ কৰক ।

(*g*) 'শোণিত কুঁৱৰী' নাটকখনৰ আধাৰত জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা সৃষ্ট সংলাপৰ বৈশিষ্ট্য বিচাৰ কৰক ।

3. তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $6 \times 6 = 36$

(*a*) নৱকান্ত বৰুৱাৰ 'ইয়াত নদী আছিল' কবিতাটোত প্ৰতীকৰ ব্যৱহাৰ কিদৰে কৰা হৈছে বিশ্লেষণাত্মকৰূপে আলোচনা কৰক ।

(*b*) 'ত্রিপুৰাত মদন পূজাৰ আড়ম্বৰ আৰু মোট খেলাৰ কৌতুক' পাঠটোৰ জৰিয়তে ত্রিপুৰাৰ সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক দিশৰ কোনবোৰ ছবি প্রতিফলিত হৈছে উল্লেখ কৰক ।

(*c*) ৰচনা বা প্রবন্ধ কাক বোলে ? ৰচনাৰ উপাদানবোৰ কি কি বুজাই লিখক ।

(*d*) আধুনিক অসমীয়া কবিতাত নির্মল প্রভা বৰদলৈৰ স্থান নির্ণয় কৰি এটি চমু নিবন্ধ যুগুত কৰক ।

(*e*) চুটি গল্পৰূপে লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ 'কন্যা' গল্পটোৰ এটি মূল্যাংকণ আগবঢ়াওক ।

(*f*) চৰিত পুথিৰ উদ্ভৱ আৰু বিকাশ সম্পর্কে আলোচনা কৰক ।

(*g*) 'মনোৰমা' কবিতাটিত প্রতিফলিত হোৱা দেহজ প্রেমৰ বর্ণনা আপোনাৰ ভাষাৰে দাঙি ধৰক ।

(4 নং প্রশ্নটো কেৱল ২০২০ চনৰ আগতে নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থীৰ বাবেহে)

4. তলৰ যিকোনো *এটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $10 \times 1 = 10$

(*a*) 'বাৎসল্য প্রেম মাধৱদেৱৰ ভক্ত জীৱনৰ সর্বহ'– 'তেজৰে কমলাপতি' বৰগীতটিৰ আধাৰত মন্তব্যটিৰ তাৎপর্য্য বিচাৰ কৰক ।

(*b*) অসমীয়া নাট্য সাহিত্যলৈ জ্যোতিপ্রসাদ আগৰৱালাৰ অৱদান সম্পর্কে বিতংকৈ আলোচনা আগবঢ়াওক ।

[23-HKBD2SN-23O]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

MIL (HINDI / BODO / BENGALI)

(*Gadya, Padya evam Hindi Vyakaran-rachana / Bodo /* বাংলা আধুনিক ভাৰতীয় ভাষা)

[GHN S2-01/GBN S2-01/GBDN S2-01]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

719 B (HIN)

MIL (HINDI)

(*Gadya, Padya evam Hindi Vyakaran-rachana*)

[GHN S2-01]

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 (total 70 marks)]

1. निम्नलिखित में से किन्हीं *पाँच* प्रश्नों के उत्तर दीजिए (प्रत्येक लगभग 50 शब्दों में) : $2 \times 5 = 10$

(*क*)सूरदास की वल्लभाचार्य से मुलाकात कहा हुई थी ?

(*ख*)निराला द्वारा सम्पादित दो पत्रिकाओं के नाम लिखिए ।

(*ग*) दिनकर के साहित्य में रहनेवाले दो प्रमुख गुणों के नाम लिखिए ।

(*घ*) 'कई दिनों तक चुल्हा रोया, चक्की रही उदास, इस कवितांश का आशय स्पष्ट कीजिए ।

(ङ) मुक्तिबोध द्वारा रचित दो निबन्ध संग्रह के नाम लिखिए ।

(च)रत्नाम्बर ने अपने दोनों शिष्यों को किन व्यक्तियों के पास रखा था ?

2. निम्नलिखित में से किन्हीं *छः* प्रश्नों के उत्तर दीजिए (प्रत्येक लगभग 120 शब्दों में) : $4 \times 6 = 24$

(*क*)जाह्नवी की चारित्रिक विशेषताओं को रेखांकित कीजिए ।

(*ख*) 'कुसंग काज्वर सबसे भयानक होता है ।' मित्रता नामक निबन्ध के आधार पर इस कथन को स्पष्ट कीजिए ।

(*ग*) आचार्य शिवपूजन सहाय किन-किन पत्रिकाओं से जुड़े थे ? नामोल्लेख कीजिए ।

(*घ*) कौआ के गुण-दोष पर एक लघु निबन्ध लिखिए ।

(ङ) तुलसीदास की भक्ति भावना को संक्षेप में स्पष्ट कीजिए ।

(च) 'कौमुदी महोस्तव' को क्यो ऐतिहासिक एकांकी कहा जाता है स्पष्ट कीजिए ।

(छ) विषद वस्तु की दृष्टि से 'बन्दी' एकांकी किस धरातल पर आधारित है ? स्पष्ट कीजिए ।

3. निम्नलिखित में से किन्हीं *छः* प्रश्नों के उत्तर दीजिए (प्रत्येक लगभग 200 शब्दों में) : $6 \times 6 = 36$

(*क*)सप्रसंग व्याख्या कीजिए :

'नहीं छायादार
पेड़ वह जिसके तले बैठी हुई स्वीकार;
नत-नयन, प्रिय-कर्म-रत मन,
गुरु हथौड़ा हाथ,
करती बार-बार प्रहार-
सामने तरु-मालिका अट्टालिका, प्रकार ।'

(*ख*)कहानी कला के आधार पर 'ठाकुर का कुआँ' कहानी की समीक्षा कीजिए ।

(*ग*) 'मनुष्य परिस्थितियों का दास है ।' चित्रलेखा उपन्यास के आधार पर इस कथन की समीक्षा कीजिए ।

(*घ*) निबन्ध के स्वरूप को स्पष्ट करते हुए उसकी विशेषताओं को रेखांकित कीजिए ।

(*ङ*) वाक्य को परिभाषित करते हुए अर्थ के आधार पर वाक्य के भेदों को स्पष्ट कीजिए ।

(*च*) अंधरे में' कविता की समीक्षा कीजिए ।

(*छ*) डॉ॰ विरिंचि कुमार बरूआ का जीवन-वृत्त प्रस्तुत कीजिए ।

(Q. No. 4 is only for learners admitted before 2020)

4. निम्नलिखित में से किसी *एक* प्रश्न का उत्तर दीजिए (लगभग 250 शब्दों में) : $10 \times 1 = 10$

(*क*) सप्रसंग व्याख्या कीजिए :

लरिकाई की प्रेम कहौ अलि कैसें छूटत ।
कहा कहौं ब्रजनाथ चरित, अंतरगनि लूटत ।।
वह चितवनि वह चाल मनोहर, वह मुसकानि मंद-धुनि गवनि ।
नटवर-भेष नंद-नंदन को वह विनोद, वह वन नैं अर्वान ।।

(*ख*) एकांकी कला के आधार पर 'बन्दी' की समीक्षा कीजिए ।

719 C (BO)

MIL (BODO)

[GBN S2-01]

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 and only one question from Q.No. 4 (total 70 marks)]

1. गाहायनि सोंलुफोरखै 50 सोदोबजों फिन : $2 \times 8 = 16$

(*a*) इसोरनियाव बिनाय खन्थाइनि गेजेरजों खन्था इगिरिया इसोरनियाव मा बिदों ?

(*b*) मोनाबिलिनि महरा माबादि ?

(*c*) अरब्रां गंसे नांगौ होननानै खन्थांइगिरिया मा फोरमायदों ?

(*d*) रहस्य सानथौ माखौ बुङो ?

(*e*) दोहोरोमारि खाना फोथायनाया मा ?

(*f*) सुबुं हारिमु होनोब्ला मा बुजियो ?

(*g*) गोमबोरा सोर ?

(*h*) फर्बज'रानि बिहामजोखौ सोरो सोरनि थाखाय लायनो गोसोयारमोन ?

2. गाहायनि सोंलुफोरनि जायखिजाया मोनबा 120 सो सोदोबजों फिन : $4 \times 5 = 20$

(*a*) हांमा खन्थाइनि गुबै सानस्रिखौ नोंनि रावजों लिर ।

(*b*) बैसागि आगर खन्थाइनि गेजेरजों बर' समाजनि सावगारिया माबादि बेरखांदों ?

(*c*) माबादि फोथायनाया खाना फोथायनाय बिजिरनानै लिर ।

(*d*) मैहुर सलमाया बर' हारिखौ बिथा खालामनानै सोरजिनाय खोथाखौ नंगौना नङा बानबुंथाय होनानै लिर ।

(*e*) जासुला फारियानि आखुखौ बिजिरा ।

(*f*) भारतारि धोरोम बिजाब उपनिषद, गीता बायदिफोराव रहस्य सानथौनि माबादि फोरमायथि दं लिर ।

3. गाहायनि जायखि जाया मोनयाम सोंलुनि फिनखौ 200 सो सोदोबजों फिन : $8 \times 3 = 24$

(*a*) मोनाबिलि खन्थाइया दोंसे रमान्टिक थाखोनि खन्थाइ बे खन्थाइ- खौ रमान्टिक खन्थाइ हिसाबै नों बसेबां जाफुंसारदों होनना सानो बिजिरनानै लिर ।

(*b*) मोदै आरो गोलोमदै सुंद सल'आव सोरनि मोदै आरो गोलोमदैनि बाथ्राया बेरखां दों ?

(*c*) बर' रावनि थाइजानि सोमोन्दै लिर ।

(*d*) हरबादि खोमसि थुनफावथायाव सोरनि जिउआव खोमसिया साग्लोबदोंमोन ?

(Any two questions from Q. No. 4 to be answered by the learners admitted before 2020)

4. गाहायनि सोंलुफोरनि 250 सो सोदोबजों फिन : $\frac{10 \times 1 = 10}{10 \times 2 = 20}$

(*a*) समाजारि सलमा हिसाबै मैहुर सलमाखौ बिजिर ।

(*b*) बर' रावनि गारां रिंसारफोरा मा मा राननानै दिन्थि ।

(*c*) रनसाय लिर जायखि जाया मोनसेनि बैसागु, बेखार जेंना, आसामनि दै बाना, कम्पिउटार ।

719 D (BN)

MIL (BENGALI)

(বাংলা আধুনিক ভারতীয় ভাষা)

[GBDN S2-01]

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 (total 70 marks)]

1. নিম্নলিখিত যে কোনো *পাঁচটি* প্রশ্নের সংক্ষিপ্ত উত্তর লিখুন (প্রতিটি প্রায় ৫০ শব্দের ভিতরে) ঃ $2 \times 5 = 10$

(*a*) কবে বৃন্দাবনদাস জন্মগ্রহণ করেন ও তাঁর মায়ের নাম কী ছিল ?

(*b*) গানভঙ্গ কবিতায় নবীন গায়কের নাম কী ছিল ও তার গানের গতি কেমন ছিল ?

(*c*) নবকুমারের জীবনের কোন্ দুটি দিক তাঁর চরিত্রকে নিয়ন্ত্রণ করেছে ?

(*d*) টীকা লিখুন ঃ পয়ার ছন্দ ।

(*e*) গল্পকথক কখন, কার ভরসায় হরিদ্বারে পৌঁছেছিলেন ?

(*f*) সাজাহানের কয়জন পুত্র ও তাদের নাম কী কী ?

2. নিম্নলিখিত যে কোনো *ছয়টি* প্রশ্নের উত্তর লিখুন (প্রতিটি প্রায় ১২০ শব্দের ভিতরে) ঃ $4 \times 6 = 24$

(*a*) পুরনো কাগজের ফিরিওলার ডাক শুনে কবি কী করেছিলেন ? পুরনো কাগজ থেকে কোন্ কোন্ ঘটনার কথা তাঁর নজরে পড়েছিল ?

(*b*) ব্যাখ্যা লিখুন ঃ

'ঘরের কর্ত্রী রুক্ষমূর্তি
রহিল তোমার এ ঘর দুয়ার,
না মানে শাসন, বসন বাসন
কোথায় কী গেলঙ্গ শুধু টাকাগুলো ।'

(*c*) বঙ্কিমচন্দ্রের জীবন সম্পর্কে সংক্ষিপ্ত আলোচনা করুন ।

(*d*) 'বিশ্বাস মশাই' গল্প অবলম্বনে বিশ্বাস মশাই চরিত্রটি পরিস্ফুট করুন ।

(*e*) 'সাজাহান' নাটক অবলম্বনে পিয়ারা চরিত্র সৃষ্টিতে নাট্যকারের কৃতিত্ব বিচার করুন ।

(*f*) 'জীবন স্মৃতি' গ্রন্থ অবলম্বনে লেখকরা চটিজুতার ব্যবহার কীভাবে করতেন ?

(*g*) টীকা লিখুন ঃ মেজদাদা, অক্টরলনি মনুমেন্ট ।

3. নিম্নলিখিত যে কোনো *ছয়টি* প্রশ্নের উত্তর লিখুন (প্রতিটি প্রায় ২০০ শব্দর ভিতরে) ঃ
$6 \times 6 = 36$

(*a*) 'ছোটোনাগপুর' প্রবন্ধে রবীন্দ্রনাথের রেলপথে যাত্রার পরিচয় দুলে ধরুন ।

(*b*) 'জীবনস্মৃতি গ্রন্থে স্বাদেশিক সভার দলবলের শিকার পর্বের বর্ণনা দিন ।

(*c*) 'কপালকুণ্ডলা' উপন্যাসে অলৌকিকতার প্রাসঙ্গিকতা কতখানি– নিজের অভিমত জ্ঞাপন করুন ।

(*d*) বাংলাভাষার মৌলিক শব্দ কোনগুলি ? উদাহরণ দিয়ে বুঝিয়ে দিন ?

(*e*) যে কোনো *একটি* বিষয়ে অনুচ্ছেদ লিখুন ঃ

(*i*) একটি আনন্দমুখর ভ্রমণ অভিজ্ঞতা

(*ii*) আপনার পছন্দের পোষাক

(*f*) নিম্নলিখিত বিষয় নিয়ে সংবাদ লিখুন–
সংবাদ শিরোনাম, স্থান ও তারিখ উল্লেখ করবেন ।
খাদ্যবস্তুর উর্দ্ধগামী দাম ও সাধারণ ক্রেতাদের প্রতিবাদী কর্মসূচী ।

(*g*) বিদেশী শব্দের তিনটি উৎস উল্লেখ করে প্রত্যেকটির তিনটি করে উদাহরণ দিন ।

(Q. No. 4 is only for learners admitted before 2020)

4. নিম্নলিখিত যে কোনো *একটি* প্রশ্নের উত্তর লিখুন (প্রায় ২৫০ শব্দের ভিতরে) ঃ
$10 \times 1 = 10$

(*a*) সমুদ্রের প্রতি কবিতায় রাবণের মনের ভাব কীভাবে প্রকাশ পেয়েছে তা আলোচনা করুন ।

(*b*) 'কপালকুণ্ডলা' উপন্যাসের 'কাপালিকের' চরিত্র আলোচনা করুন ।

720 (AENG)

ALTERNATIVE ENGLISH

[GEA S2]

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 (total 70 marks)]

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$

(*a*) What was the reason for the trial of Alex Morden in the novel- The Moon is Down ?

(*b*) What did the little Prince find on the first asteroid in the fantasy novella- 'The Little Prince' ?

(*c*) Why did E. P. Gee comment that Rhinos in general are 'foolhardy' ?

(*d*) What was the reason quoted by Colonel Lonser behind the invasion of Mayor Orden's town ?

(*e*) What does the photograph hung on the walls of Rushdie's office remind him of ?

(*f*) Why is Sandip considered an anti-hero in the novel- 'Home and the World' ?

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$

(*a*) Expatiate in brief the idea of 'Poetry' as projected by Derek Walcott in his speech.

(*b*) What is the conflict between 'Globalisation' and 'Swadeshi' in the novel- 'Home and the World' ?

(*c*) What does Russell think of 'Love and its importance in Human Life' ?

(*d*) Elaborate the basic idea behind writing letters to his son by Lord Chesterfield.

(*e*) Narrate in brief the experience of the little Prince on the seventh and the last planet Earth.

(*f*) Write a brief note on the writing style of G. P. Gee.

(*g*) How according to Richard Kearney has the world- 'deterritorialised' ?

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) :

$6 \times 6 = 36$

(*a*) Explain the dream as seen by Martin Luther King Jr. for his people and country.

(*b*) What is precisely stated about man's fall and God's judgement in the Bible ?

(*c*) Give a brief account of the journey by R. L. Stevenson on his way to Cheylard.

(*d*) Discuss in brief how Matthew Arnold has approached the two contradictory terms- 'Literature and Science' in his essay.

(*e*) Discuss any two prominent themes presented in the essay- 'Imaginary Homeland' by Salman Rushdie.

(*f*) Substantiate the idea behind the title of the novel- 'The Moon is Down'.

(*g*) Justify the title of the novel by Rabindranath Tagore- 'Home and the World'.

(Q. No. 4 is only for learners admitted before 2020)

4. Answer any *one* from the following question (each in around 400 words) :

$10 \times 1 = 10$

(*a*) Discuss in brief the life suggestions given forward by Lord Chesterfield to his son in his letters.

(*b*) Narrate Bimala's journey from innocence to experience as portrayed in the novel- 'Home and the World'.

[23-HKBD2SN-23O]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

POLITICAL SCIENCE

(*Political Theory* : *Part-B*)

[GPS S2-01]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 (total 70 marks)]
(২০২০ চনৰ পিছত নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থী সকলে কেৱল Q.No. 1 ৰ পৰা Q.No. 3 লৈ হে উত্তৰ কৰিব)

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Mention two limitation of legal approach to political analysis.
ৰাজনৈতিক বিশ্লেষণৰ আইনগত দৃষ্টিভংগীৰ দুটা সীমাবদ্ধতা লিখক ।

(*b*) Write any two merits of Behaviouralism.
আচৰণবাদৰ যিকোনো দুটা গুণ লিখক ।

(*c*) State the meaning of Interest Articulation, according to Gabrial Almond.
গেব্ৰিয়েল আলমণ্ডৰ মতে 'সামাজিক প্ৰত্যাশা প্ৰকাশ' (Interest Articulation) ৰ অর্থ লিখক ।

(*d*) Write two merits of communication theory.
যোগাযোগ দৃষ্টিভংগীৰ দুটা গুণ লিখক ।

(ঘ) State the meaning of political culture.

রাজনৈতিক সংস্কৃতির অর্থ লিখুন ।

(ঙ) Write the meaning of eco-feminism.

পরিবেশভিত্তিক নারীবাদের অর্থ লিখুন ।

2. Answer any six from the following questions (each in around 150 words) : $6 \times 4 = 24$

যেকোন ছয়টি প্রশ্নের উত্তর লিখুন (প্রত্যেকটি প্রায় ১৫০ শব্দের মধ্যে) ঃ

(ক) Write a note on Institutional Approach to political analysis.

রাজনৈতিক বিশ্লেষণের প্রাতিষ্ঠানিক দৃষ্টিভঙ্গির ওপর একটি টীকা লিখুন ।

(খ) Explain the basic characteristics of Modern Approaches of political analysis.

রাজনৈতিক বিশ্লেষণের আধুনিক দৃষ্টিভঙ্গির মূলগত বৈশিষ্ট্যগুলি ব্যাখ্যা করুন ।

(গ) Briefly explain David Easton's Political system theory.

ডেভিড ইস্টনের রাজনৈতিক ব্যবস্থাপনা তত্ত্বটি সংক্ষিপ্তভাবে ব্যাখ্যা করুন ।

(ঘ) Write a short note on Decision Making Theory.

সিদ্ধান্ত গ্রহণকারী দৃষ্টিভঙ্গির ওপর একটি টীকা লিখুন ।

(ঙ) Explain the significance of political participation in a democracy.

গণতন্ত্রে রাজনৈতিক অংশগ্রহণের গুরুত্বটি ব্যাখ্যা করুন ।

(চ) Write short note on two agents of political socialization.

রাজনৈতিক সমাজীকরণের দুটি বাহকের ওপর লিখুন ।

(ছ) Briefly explain about Second Wave of Feminism.

দ্বিতীয় পর্যায়ের নারীবাদ সম্পর্কে সংক্ষিপ্ত ব্যাখ্যা করুন ।

٤. Answer any six from the following questions (each in around 100 words) : $5 \times 6 = 30$

যেকোন ছয়টি প্রশ্নের উত্তর লিখুন (প্রত্যেটি যায় ১০০ শব্দের মধ্যে) ঃ

(ক) Discuss the nature of Liberal Democracy.

উদারনৈতিক গণতন্ত্রের প্রকৃতি আলোচনা করুন ।

(খ) Critically explain Montesquieu's theory of Separation of Powers.

শক্তিসমূহ পৃথকীকরণ সম্পর্কিত মন্টেস্কুর তত্ত্বটি সমালোচনামূলক ব্যাখ্যা করুন ।

(গ) Write the differences between Unitary and Federal form of Government.

একাত্মক আর ফেডারেল ব্যবস্থার মধ্যে যা পার্থক্যসমূহ লিখুন ।

(ঘ) Write about the features of Presidential Form of Government.

রাষ্ট্রপতিয় চরকারের বৈশিষ্ট্যসমূহের বর্ণনা দিন ।

(ঙ) Explain the significance of Pressure Groups in the society.

সমাজে চাপসৃষ্টিকারী গোষ্ঠীর গুরুত্ব ব্যাখ্যা করুন ।

(চ) 'Political socialisation helps us to know about the social nature of the people in the society.' Discuss.

'রাজনৈতিক সামাজিকীকরণ সমাজে মানুষের সামাজিক প্রকৃতি জানতে সাহায্য করে।' আলোচনা করুন ।

(ছ) Explain Lenin's View's on Political Development.

রাজনৈতিক উন্নয়ন সম্পর্কে লেনিনের মতামত ব্যাখ্যা করুন ।

(Q. No. 4 is only for the students admitted before 2020)

(৪ নং প্রশ্নটি কেবল ২০২০ সাল বা তারও আগে ভর্তি শিক্ষার্থীদের জন্য)

৪. Answer any one from the following question (in around 800 words) : $1 \times 10 = 10$

যেকোন একটি প্রশ্নের উত্তর লিখুন (প্রায় ৪০০ শব্দের মধ্যে) ঃ

(b) Discuss the difference between Traditional and Modern Approaches to political analysis.

রাজনৈতিক বিশ্লেষণের প্রচলিত এবং আধুনিক দৃষ্টিভঙ্গির মধ্যে তুলনা করুন।

অথবা / OR

(b) Explain the role and importance of political parties in a political system.

রাষ্ট্র ব্যবস্থায় রাজনৈতিক দলগুলির ভূমিকা এবং গুরুত্ব ব্যাখ্যা করুন।

[23-HKBD2SN-23O]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

EDUCATION

(*Psychological Foundations of Education*)

[GED S2-01]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 (total 70 marks)]
(২০২০ চনৰ পিছত নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থী সকলে কেৱল Q.No. 1 ৰ পৰা Q.No. 3 লৈ হে উত্তৰ কৰিব)

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) How is education related to Psychology ?
মনোবিজ্ঞানৰ লগত শিক্ষা কিদৰে সম্পর্কযুক্ত ?

(*b*) State the meaning of growth and development.
বৃদ্ধি আৰু বিকাশৰ অর্থ উল্লেখ কৰক ।

(*c*) Why is adolescence period considered as most crucial one ?
কৌশৰকালক কিয় অতি গুৰুত্বপূর্ণ স্তৰ হিচাপে বিৱেচনা কৰা হয় ?

(*d*) State some of the important characteristics of learning.
শিকণৰ কেইটিমান গুৰুত্বপূর্ণ স্বৰূপ উল্লেখ কৰক ।

(e) List out the merits of Good memory.

ଭଲ ସ୍ମୃତିର ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରନ୍ତୁ ।

(f) What is meant by Quotient ? State the formula to measure Intelligence Quotient of a person.

ବୁଦ୍ଧ୍ୟାଙ୍କ କ'ଣ ? ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ବୁଦ୍ଧ୍ୟାଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାର ସୂତ୍ରଟି ଲେଖିବା କରନ୍ତୁ ।

5. Answer any six from the following questions (each in around 150 words) : $6 \times 8 = 48$

ତଳର ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଯେକୌଣସି ଛଅଟିର ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ (ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଶବ୍ଦରେ ଉତ୍ତରଦିଅନ୍ତୁ) ଃ

(a) What is Psychological Testing ? Write down its importance ?

ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ପରୀକ୍ଷଣ କ'ଣ ? ଏହାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଲେଖନ୍ତୁ ?

(b) Discuss any one method of Educational Psychology with its implications.

ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ ଶିକ୍ଷାତ୍ମକ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ ପଦ୍ଧତି ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେଇ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ ।

(c) State some of the common problems faced by the children during the childhood period.

ଶୈଶବ ସମୟରେ ପିଲାମାନେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା କେତେକ ସାଧାରଣ ସମସ୍ୟା ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ ।

(d) What is a Juvenile delinquent ? What are the main factors that lead to Juvenile delinquency ? $4+4=8$

କେଉଁମାନଙ୍କୁ ଅଳ୍ପବୟସ୍କ ଅପରାଧୀ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ? କେଉଁକାରକମାନେ ଅପରାଧ ପ୍ରବଣତାକୁ ନେଇଥାନ୍ତି ତାହାର କାରକଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ କ'ଣ ?

(e) Give an account of Skinner's theory of operant conditioning.

ସ୍କିନରଙ୍କ ଉତ୍ତେଜାନୁକ ଆଚରଣବାଦ ତତ୍ତ୍ୱର ବିବରଣୀ ଦିଅନ୍ତୁ ।

(f) What is personality considered as result of both heredity and environment ?

ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱକୁ କେଉଁ ଦୁଇଗୋଟି ଜିନିଷର ଫଳାଫଳ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ ?

(g) Identify the personal factors that lead to maladjustment in man.

ବ୍ୟକ୍ତିର କେଉଁସବୁ ଜନ୍ମଗତ-ଜୈବିକୀୟ ଯାହା ମଣିଷ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱରେ କାରକଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ ।

৪. Answer any six from the following questions (each in around 100 words) : $১৫ = ৬ \times ৩$

যেকোন ছয়টি প্রশ্নের উত্তর বিশ্লেষণ সহ (আনুমানিক ১০০ শব্দের মধ্যে) :

(ক) Explain the important principles of development.

বিকাশের গুরুত্বপূর্ণ নীতিগুলির ব্যাখ্যা করুন ।

(খ) Why is late childhood period considered as 'Gang Age', ? Explain the development characteristics of late childhood period.

শেষবাল্যকাল বা শৈশবাবসানকে কেন 'দলবদ্ধ বয়স', হিসাবে বিবেচনা করা হয় ? শেষবাল্যকাল বা শৈশবাবসানকালীন বিকাশের বৈশিষ্ট্যগুলির ব্যাখ্যা করুন ।

(গ) What roles should be played by the parents and teachers for personality development of the adolescents ? Explain.

কিশোর–কিশোরীদের ব্যক্তিত্ব বিকাশে বাবা মা–র এবং শিক্ষকদের ভূমিকা কি হওয়া উচিত ? ব্যাখ্যা করুন ।

(ঘ) Discuss the laws of learning with its educational implications.

শিখনের নিয়মগুলি সবিস্তারে শিক্ষাগত প্রয়োগসহ আলোচনা করুন ।

(ঙ) What is meant by intelligence ? Highlight the causes that lead to intelligence.

বুদ্ধিলব্ধি বলতে কী বোঝায় ? বুদ্ধিলব্ধি যে সমস্ত কারণসমূহের উপর নির্ভর করে সেগুলি আলোচনা করুন ।

(চ) How can intelligence be measured ? Discuss briefly the theories of intelligence.

বুদ্ধিলব্ধি কেন্দ্রিক প্রশ্নগুলি কখন করা হয় ? বুদ্ধিলব্ধি বিষয়ক তত্ত্বগুলি সংক্ষিপ্তভাবে আলোচনা করুন ।

(ছ) Discuss any one theory underlying intelligence and also approach each of personality in brief.

বুদ্ধিলব্ধি সম্পর্কিত যে কোন একটি তত্ত্ব এবং ব্যক্তিত্বের প্রতিটি তত্ত্বের সংক্ষিপ্ত আলোচনা করুন ।

(Q. N. 4 is only for learners admitted before 2020)

(৪ নং প্রশ্নটি কেবল ২০২০ সনের আগে ভর্তি হওয়া শিক্ষার্থীদের জন্য)

4. Answer any two from the following questions : (each 100 words) 10 × 2 = 20

৪. নিম্নের যে কোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও (প্রতি ১০০ শব্দের মধ্যে) : ১০ × ২ = ২০

(a) Define personality. Trace the influence of genetic and cultural factors of personality.

ব্যক্তিত্বের ব্যাখ্যা দাও। ব্যক্তিত্বে জিনগত এবং সাংস্কৃতিক উপাদানসমূহের প্রভাব আলোচনা কর।

(b) What are the major classification of exceptional children ? Discuss any one category of exceptional children namely intellectual exceptionality.

ব্যতিক্রমী শিশুর শ্রেণিবিভাগগুলি কী কী ? যেকোনো একটি ব্যতিক্রমী শিশুর মানসিক ব্যতিক্রমী সম্পর্কে আলোচনা কর।

[23-HKBD2SN-23O]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

SOCIOLOGY

(*Sociological Theories*)

[GSO S2-01]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 (total 70 marks)]
(২০২০ চনৰ পিছত নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থী সকলে কেৱল Q.No. 1 ৰ পৰা Q.No. 3 লৈ হে উত্তৰ কৰিব)

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Who wrote the book 'The Social Contract' ?
'The Social Contract' নামৰ গ্রন্থখন কোনে লিখিছিল ?

(*b*) State the meaning of Enlightenment.
প্রবুদ্ধিৰ অর্থ দর্শাওক ।

(*c*) Define Social Organism.
সামাজিক অঙ্গীবাদ বা সামাজিক জৈৱ মতবাদৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

(*d*) State the meaning of 'Anomie'.
এন'মিৰ অর্থ লিখক ।

(*e*) Define the term Mechanical Solidarity.
যান্ত্রিক সংহতিৰ অর্থ দর্শাওক ।

(*f*) State the meaning of 'Labour Power' ?
শ্রমশক্তি কি বুজাই লিখক ।

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Differentiate between 'geocentric' and 'heliocentric' theory.
ভূ-কেন্দ্রিক আৰু সূর্য্যকেন্দ্রিক তত্ত্বৰ মাজৰ পার্থক্য উল্লেখ কৰক ।

(*b*) Briefly explain the different types of suicide as outlined by Durkheim.
দুৰখেইমে আগবঢ়োৱা আত্মহত্যাৰ বিভিন্ন প্রকাৰ সম্পর্কে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*c*) State the meaning of inductive and deductive sociology.
আগমনাত্মক আৰু নিগমনাত্মক সমাজতত্ত্বৰ অর্থ লিখক ।

(*d*) Describe the characteristics of a 'Social Fact'.
সামাজিক তথ্যৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ বর্ণনা কৰক ।

(*e*) Explain the different types of Authority classified by Max Weber.
মেক্স ৱেবাৰে আগবঢ়োৱা কর্তৃত্বৰ বিভিন্ন প্রকাৰসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*f*) Explain Weber's idea of Rationality.
ৱেবাৰৰ বিচাৰবুদ্ধি ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰক ।

(*g*) Discuss the alienation of 'species being'.
'প্রজাতি সত্তা'ৰ পৰা শ্রমিক কেনেদৰে বিচ্ছিন্ন হয়, আলোচনা কৰক ।

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss August Comte's 'Law of Three Stages'.
আগষ্ট ক'টৰ তিনি তৰপীয়া নীতি আলোচনা কৰক ।

(*b*) Explain the factors leading to Industrial Revolution.
ঔদ্যোগিক বিপ্লৱৰ কাৰকবোৰৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰক ।

(*c*) Discuss Spencer's contribution to Sociology.
স্পেনচাৰৰ সমাজতত্ত্বীয় দৃষ্টিভঙ্গীৰ আলোচনা কৰক ।

(*d*) Give a detailed analysis on 'theory of surplus value'.
মাৰ্ক্সৰ ৰাহি মূল্যৰ তত্ত্বটো ব্যাখ্যা কৰক ।

(*e*) Explain Karl Marx's idea of Social Class.
কাৰ্ল মাৰ্ক্সৰ সামাজিক শ্ৰেণীৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰক ।

(*f*) Explain Weber's Theory of Social Action.
ৱেবাৰৰ সামাজিক ক্ৰিয়াতত্ত্বটো ব্যাখ্যা কৰক ।

(*g*) Elaborate the causes and consequences of the circulation of elites.
অতি ক্ষমতাশালী শ্ৰেণীৰ সঞ্চলনৰ কাৰণ আৰু ফল বহলাই ব্যাখ্যা কৰক ।

(Q. No. 4 is only for learners admitted before 2020)

(4 নং প্ৰশ্নটো কেৱল ২০২০ চনৰ আগতে নামভৰ্ত্তি কৰা শিক্ষাৰ্থীৰ বাবেহে)

4. Answer any *one* from the following question (in around 400 words) :
তলৰ যিকোনো *এটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $10 \times 1 = 10$

(*a*) Critically examine Durkheim's contribution to Sociology.
দুৰখেইমৰ সমাজতত্ত্বলৈ অৱদান সমালোচনাসহ বৰ্ণনা কৰক ।

(*b*) Define Social Action. Give a detailed analysis of characteristics and types of Social Action as given by Weber.
সামাজিক ক্ৰিয়াৰ সংজ্ঞা দিয়ক । ৱেবাৰে আগবঢ়োৱা সামাজিক ক্ৰিয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আৰু প্ৰকাৰসমূহৰ বহলাই ব্যাখ্যা কৰক ।

[23-HKBD2SN-23O]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

ECONOMICS

(*Introduction to Economic Theory-II*)

[GEC S2-01]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 (total 70 marks)]
(২০২০ চনৰ পিছত নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থী সকলে কেৱল Q.No. 1 ৰ পৰা Q.No. 3 লৈ হে উত্তৰ কৰিব)

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What do you mean by Quasi-rent ?
আধা খাজনা বুলিলে কি বুজা যায় ?

(*b*) Why are the ADC and ASC positively sloped ?
ADC আৰু ASC কিয় ধনাত্মকভাৱে এচলীয়া হয় ?

(*c*) What do you mean by demand for money ?
মুদ্রাৰ চাহিদা বুলিলে কি বুজায় ?

(*d*) What do you mean by induced investment ?
উদ্দানিমূলক বিনিয়োগ বুলিলে আপুনি কি বুজায় ?

(*e*) Mention the factors that determines the slope of LM curve.
LM ৰেখাৰ ঢাল নির্ণয় কৰা উপাদানবোৰ উল্লেখ কৰক ।

(*f*) Define accelerator principle.
ত্বৰণ নীতিৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Distinguish between personal distribution and functional distribution.
ব্যক্তিগত আৰু কার্য্যভিত্তিক বিতৰণৰ পার্থক্য নির্ণয় কৰক ।

(*b*) Show the differences between gross profit and net profit.
মুঠ লাভ আৰু প্রকৃত লাভৰ মাজৰ পার্থক্য দেখুৱাওক ।

(*c*) Write a short note on the concept of effective demand.
সক্রিয় চাহিদাৰ ধাৰণাৰ বিষয়ে এটা চমুটোকা লিখক ।

(*d*) Show the relationship between MPC, MPS and the multiplier.
MPC, MPS আৰু গুণকৰ সম্পর্ক দেখুৱাওক ।

(*e*) Write a short note on marginal efficiency of capital.
মূলধনৰ প্রান্তিক কর্মদক্ষতাৰ বিষয়ে এটা চমুটোকা লিখক ।

(*f*) Discuss major features of Hick's theory of business cycle.
হিক্সৰ ব্যৱসায় চক্র তত্ত্বৰ মূল বৈশিষ্ট্যবোৰ আলোচনা কৰক ।

(*g*) State the three marginal conditions of Pareto optimality.
পেৰেট'ৰ কাম্যতম অৱস্থাৰ তিনিটা চর্ত লিখক ।

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Write short notes on : 3+3 = 6
চমুটোকা লিখক ঃ

(*i*) Wage in modern economic theory
আধুনিক অর্থনৈতিক তত্ত্বত মজুৰি

(*ii*) Collective Bargaining
যৌথ দৰদাম

(*b*) Write a short note on the implications of the Say's Law of Markets.
ছে'ৰ বজাৰ বিধিৰ প্ৰয়োগ সন্দৰ্ভত এটি চমু টোকা লিখক ।

(*c*) What is a consumption function ? Explain.
উপভোগ ফলন কি ? ব্যাখ্যা কৰক ।

(*d*) Saving is an important leakage of multiplier. Explain.
সঞ্চয় গুণকৰ নিৰ্গমন, ব্যাখ্যা কৰক ।

(*e*) Discuss the determination of general equilibrium.
সাধাৰণ ভাৰসমতাৰ নিৰ্ধাৰণ প্ৰক্ৰিয়া ব্যাখ্যা কৰক ।

(*f*) Discuss various phases of business cycles.
ব্যৱসায় চক্ৰৰ বিভিন্ন স্তৰসমূহ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক ।

(*g*) What do you mean by externality ? Give the example of positive and negative externality.
বাহ্যিকতা মানে কি ? ধনাত্মক আৰু ঋণাত্মক বাহ্যিকতাৰ উদাহৰণ দিয়ক ।

(Q. No. 4 is only for learners admitted before 2020)

(4 নং প্ৰশ্নটো কেৱল ২০২০ চনৰ আগতে নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থীৰ বাবেহে)

4. Answer any *one* from the following questions (in around 400 words) : $10 \times 1 = 10$
তলৰ যিকোনো *এটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss the importance of multiplier in UDCs.
উন্নয়নশীল দেশত গুণকৰ প্ৰাসঙ্গিকতা আলোচনা কৰক ।

(*b*) Discuss the concept of individual and social welfare.
সামাজিক আৰু ব্যক্তিগত কল্যাণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

[23-HKBD2SN-23O]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

PHILOSOPHY

(*Logic-II*)

[GPH S2-01]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 (total 70 marks)]
(২০২০ চনৰ পিছত নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থী সকলে কেৱল Q.No. 1 ৰ পৰা Q.No. 3 লৈ হে উত্তৰ কৰিব)

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Define categorical proposition.
নিৰপেক্ষ বচনৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

(*b*) Give two examples of the fallacy of illicit major.
অবৈধ সাধ্যপদ দোষৰ দুটা উদাহৰণ দিয়ক ।

(*c*) What is Decision Procedure ?
সিদ্ধান্ত প্রণালী কি ?

(*d*) What is unscientific Induction ?
অবৈজ্ঞানিক আগমন কি ?

(*e*) State two points of difference between good analogy and bad analogy.
ভাল বা সু-সাদৃশ্যানুমান আৰু বেয়া বা দুঃসাদৃশ্যানুমানৰ মাজত দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰক ।

(*f*) What is the first step of hypothesis ?
প্ৰকল্পৰ প্ৰথম স্তৰ কি ?

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What is Boolean square of opposition ? Briefly explain.
বিৰোধীতাৰ বুলীয়ান বৰ্গক্ষেত্ৰ কি ? চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*b*) What is figure ? Describe the figure of a syllogism with proper symbolic form.
সংস্থান কি ? সঠিক প্ৰতীকাত্মক আকাৰৰ সৈতে ন্যায়ৰ সংস্থানসমূহ বৰ্ণনা কৰক ।

(*c*) Explain briefly the fallacy of four terms.
চতুষ্পদী দোষ সম্পৰ্কে চমুকৈ আলোচনা কৰক ।

(*d*) What are the basic points of difference between the rules of inference and the rules of replacement ? Discuss.
অনুমানৰ সূত্ৰ আৰু প্ৰতিস্থাপনৰ সূত্ৰৰ মূল পাৰ্থক্য কি ? আলোচনা কৰক ।

(*e*) Write a short note on Law of Uniformity of Nature.
প্ৰকৃতিৰ একৰূপতাবিধিৰ ওপৰত এটি চমু টোকা লিখক ।

(*f*) Briefly explain the relation between hypothesis and induction.
প্ৰকল্প আৰু আগমনৰ মাজত থকা সম্পৰ্ক চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*g*) How does the problem of induction arise ? Discuss.
আগমনৰ সমস্যাটো কেনেকৈ উদ্ভৱ হয় ? আলোচনা কৰক ।

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Explain Direct Truth-table method with the help of an example.
এটা উদাহৰণসহ প্ৰত্যক্ষ সত্য–তালিকা পদ্ধতি ব্যাখ্যা কৰক ।

(*b*) What is Scientific Induction ? Explain the characteristics of Scientific Induction.
বৈজ্ঞানিক অগমন কি ? বৈজ্ঞানিক আগমনৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*c*) Explain Aristotle's theory of causation.
এৰিষ্ট'টলৰ কাৰণতত্ত্বটো ব্যাখ্যা কৰক ।

(*d*) What is hypothesis ? What are the uses of hypothesis ? Briefly explain.
প্ৰকল্প কি ? প্ৰকল্পৰ ব্যৱহাৰ বা উপযোগিতা সম্পৰ্কে চমুকৈ বৰ্ণনা কৰক ।

(*e*) Explain the nature and structure of analogical argument.
সাদৃশ্যমূলক যুক্তিৰ প্ৰকৃতি আৰু গঠন ব্যাখ্যা কৰক ।

(*f*) Construct formal proof of validity for the following : $3+3 = 6$
তলত উল্লেখ কৰাসমূহৰ বৈধতাৰ আকাৰগত প্ৰমাণ গঠন কৰক ঃ

(*i*) $(A \supset B)$
$C \supset \sim B$
$\therefore A \supset \sim C$

(*ii*) $E \supset (F \cdot \sim G)$
$(F \vee G) \supset H$
F
$\therefore H$

(*g*) Explain after Hume the problem of justification of induction.
হিউমৰ মত অনুসৰি আগমনৰ প্ৰমাণীকৰণৰ সমস্যাটো আলোচনা কৰক ।

(Q. No. 4 is only for learners admitted before 2020)

(4 নং প্রশ্নটো কেৱল ২০২০ চনৰ আগতে নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থীৰ বাবেহে)

4. Answer any *one* from the following questions (in around 400 words) :
তলৰ যিকোনো *এটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $10 \times 1 = 10$

(*a*) What is Venn diagram ? Discuss the technique for testing syllogism with suitable examples.
ভেন চিত্র পদ্ধতি কি ? উদাহৰণেৰে সৈতে ন্যায়ৰ বৈধতা নির্ণয়ত ভেন চিত্র পদ্ধতি আলোচনা কৰক ।

(*b*) Discuss briefly different kinds of induction as mentioned by Mill.
তর্কবিদ মিলে উল্লেখ কৰা ধৰণে আগমনৰ বিভিন্ন প্রকাৰ সম্বন্ধে চমুকৈ আলোচনা কৰক ।

[23-HKBD2SN-23O]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

HISTORY

(*History of India from the Sultanate to the Mughals*)

[GHT S2-01]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 (total 70 marks)]
(২০২০ চনৰ পিছত নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থী সকলে কেৱল Q.No. 1 ৰ পৰা Q.No. 3 লৈ হে উত্তৰ কৰিব)

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Name the Muslim Scholar who accompanied Mahmud of Ghazni in his expeditions. State the title of his work.
গজনীৰ চুলতান মাহমুদৰ অভিযানৰ সময়ত তেঁওৰ সৈতে অহা মুছলমান পণ্ডিতজন নাম কি আৰু তেঁও লিখা কিতাপখনৰ নাম কি ?

(*b*) When was the 2nd Battle of Tarain fought and between whom ?
তৰাইনৰ দ্বিতীয় যুদ্ধ কোন চনত সংঘটিত হৈছিল আৰু কাৰ মাজত ?

(*c*) Who completed the construction of Qutub Minar and when ?
কোনে আৰু কেতিয়া কুতুবমিনাৰৰ নির্মাণ কার্য্য সম্পূর্ণ কৰিছিল ?

(*d*) Why was Jiziya only imposed upon the Hindus ?
জিজিয়া কৰ কিয় কেৱল হিন্দুসকলৰ ওপৰত আৰোপ কৰা হৈছিল ?

(*e*) Name four Bhakti reformers of Medieval India.
মধ্যযুগৰ ভক্তিবাদৰ চাৰিগৰাকী সংস্কাৰকৰ নাম লিখক ।

(*f*) Who founded the Vijayanagar kingdom and name the greatest of the Vijayanagar kings ?
বিজয়নগৰ ৰাজ্য কোনে প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল আৰু শ্ৰেষ্ঠ ৰজাজন কোন আছিল ?

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What was the function of the Wazis in the Delhi sultanate period ?
দিল্লী চুলতানী আমোলত ৰাজিৰৰ কাম কি আছিল ?

(*b*) Who were the Iqtadars ?
ইকতাদাৰসকল কোন আছিল ?

(*c*) Name the four provinces of the Bahmani kingdom.
বাহ্মনী ৰাজ্যৰ চাৰিখন প্ৰদেশৰ নাম লিখক ।

(*d*) Write briefly on the political condition of India on the era of the Mughal Invasion.
মোগলৰ আক্ৰমণৰ আগমুহূৰ্তত ভাৰতৰ ৰাজনৈতিক অৱস্থাৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখক ।

(*e*) What was the cause behind the liberal attitude of Akbar towards the Rajputs ?
ৰাজপুতসকলৰ প্ৰতি আকবৰৰ উদাৰ মনোভাৱৰ আৰৰ কাৰণ কি আছিল ?

(*f*) Name the noted painters during the reign of Shahjahan.
চাহজাহানৰ ৰাজত্ব কালৰ প্ৰসিদ্ধ চিত্ৰশিল্পীসকলৰ নাম উল্লেখ কৰক ।

(*g*) Write a short note on the position of women during the time of the Mughals.
মোগলৰ সময়ছোৱাত মহিলাৰ স্থানৰ এটা চমুটোকা লিখক ।

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Describe the literary sources of Medieval India and their importance for the historians.
মধ্যযুগীয় ভাৰতৰ সাহিত্যিক সমলসমূহ আৰু ইতিহাসবিদ সকলৰ বাবে ইয়াৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে এটি আলোচনা আগবঢ়াওক ।

(*b*) Assess the role of Sultanate rulers as administrators.
প্ৰশাসক হিচাপে চুলতানস্বাহীৰ শাসন সকলৰ মান কৰক ।

(*c*) What is Sufism ? How did it influence the Indian society in the Sultanate period ?
ছুফীবাদ বুলিলে কি বুজায় ? দিল্লীৰ চুলতান সকলৰ ৰাজত্বত কি দৰে ভাৰতীয় সমাজত প্ৰভাৱিত কৰিছিল ?

(*d*) Discuss the career and military feats of Sher Shah as an empire builder.
সাম্ৰাজ্য গঢ়োতা হিচাপে শ্বেৰ শ্বাহ সুৰীৰ জীৱন পৰিক্ৰমা আৰু সামৰিক সাফল্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*e*) Analyse the religious policy of Aurangzeb in comparison to that of his predecessors and assess its impact.
ঔৰঙ্গজেৱ আৰু তেঁওৰ পূৰ্বপুৰুষসকলৰ ধৰ্ম্মীয় নীতি সম্পৰ্কে এক তুলনামূলক আলোচনা আগবঢ়াওক আৰু তাৰ প্ৰভাৱ সম্পৰ্কে লিখক ।

(*f*) How did the Mansabdari and Jagirdari system contribute to the downfall of the Mughal Empire ?
মোগল সাম্ৰাজ্যৰ পতনত মনচৱদাৰী আৰু জাগিৰদাৰী প্ৰথাই কেনে ধৰনৰ অৱদান আগবঢ়াইছিল ? ব্যাখ্যা কৰক ।

(*g*) Discuss the chief causes for the rise of the Marathas.
মাৰাঠাসকলৰ উত্থানৰ প্ৰধান কাৰকবোৰ আলোচনা কৰক ।

(Q. No. 4 is only for learners admitted before 2020)

(4 নং প্রশ্নটো কেৱল ২০২০ চনৰ আগতে নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থীৰ বাবেহে)

4. Answer any *one* from the following questions (in around 400 words) :
তলৰ যিকোনো *এটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $10 \times 1 = 10$

(*a*) To what extent do you think was Muhammad-bin-Tughlaq responsible for the downfall of the Sultanate ? Give reasons.
চুলতানী শাসনৰ ওৰপৰাত মহম্মদ বিন টোঘলক কিমান খিনি দায়ী বুলি ভাবে ? উত্তৰৰ সপক্ষে যুক্তি দাঙি ধৰক ।

(*b*) Discuss the salient features of the Mughal administration.
মোগল প্রশাসনীক ব্যৱস্থাৰ মূখ্য বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

[23-HKBD2SN-23O]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

MASS COMMUNICATION

(*Journalism*)

[GJMC S2-01]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 (total 70 marks)]
(২০২০ চনৰ পিছত নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থী সকলে কেৱল Q.No. 1 ৰ পৰা Q.No. 3 লৈ হে উত্তৰ কৰিব)

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What do you mean by objectivity in news ?
বাতৰিৰ বস্তুনিষ্ঠতা বুলিলে কি বুজায় ?

(*b*) What is a human interest story ?
মানৱীয় আগ্রহৰ কাহিনী মানে কি ?

(*c*) What is Science Journalism ?
বিজ্ঞান সাংবাদিকতা মানে কি ?

(*d*) What are the composing elements of a news report ?
এটা সংবাদ প্রতিবেদনৰ উপাদান কি কি ?

(*e*) What is sting operation ?
স্টিং অভিযান মানে কি ?

(*f*) What are the services provided by news agencies ?
বাতৰি প্ৰতিষ্ঠান সমূহে আগবঢ়োৱা সেৱাসমূহ কি কি ?

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Conflict reporting is one of the most difficult kinds of reporting. Discuss with examples.
সংঘাতৰ বিষয়ে কৰা ৰিপ'টিং হ'ল ৰিপ'টিংৰ সবাতোকৈ কঠিন ৰূপ । উদাহৰণসহ আলোচনা কৰক ।

(*b*) What are the basic objectives of Journalism ?
সাংবাদিকতাৰ মৌলিক উদ্দেশ্যবোৰ কি ?

(*c*) What is the relationship between page layout and page make up ?
পৃষ্ঠাৰ মুদ্ৰণসজ্জা আৰু পৃষ্ঠাসজ্জাৰ মাজত কি সম্পৰ্ক আছে ?

(*d*) Discuss the role of CBFC.
CBFC ৰ ভূমিকা আলোচনা কৰক ।

(*e*) What are the differences between hard news and soft news ?
হাৰ্ড বাতৰি আৰু ছফ্‌ট বাতৰিৰ পাৰ্থক্য কি ?

(*f*) What are the points that a reporter must keep in mind while reporting ?
ৰিপ'টাৰ এজনে ৰিপ'টিঙৰ সময়ত কি কি বিষয় মনত ৰাখিব লাগে ?

(*g*) What are the different parts of a news story ? Explain the significance of each.
এটা বাতৰিত থাকিবলগীয়া বাতৰিৰ বিভিন্ন উপাদানসমূহ কি কি ? প্ৰত্যেকৰে গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰক ।

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Journalists have to shoulder a lot of responsibilities in discharging their duties. Explain.
সাংবাদিকসকলে নিজ কৰ্তব্য পালন কৰিবলৈ যাওতে বহুতো দায়িত্ব কান্ধ পাতি ল'বলগীয়া হয় । ব্যাখ্যা কৰক ।

(*b*) What is internet journalism ? Do you think internet journalism will replace other forms of journalism in future ?
ইণ্টাৰনেট সাংবাদিকতা কি ? আপুনি ভাৱে নে ইণ্টাৰনেট সাংবাদিকতায়ে ভৱিষ্যত অন্য সাংবাদিকতাৰ ৰূপ সমূহ সলনি কৰি দিব ?

(*c*) What is scoop ? How does it help a media house ?
স্কুপ কি ? ই গণমাধ্যম গৃহক কি দৰে সহায় কৰে ?

(*d*) Describe the responsibilities of a wire editor.
এজন তাঁৰবাৰ্তা সম্পাদকৰ প্ৰধান দায়িত্বসমূহ কি কি ? বৰ্ণনা কৰক ।

(*e*) What do you mean by sources of news ? How will you judge the source credibility ?
বাতৰিৰ উৎস বুলিলে আপুনি কি বুজায় ? উৎসৰ সত্যতা আপুনি কি দৰে নিৰ্ণয় কৰিব ?

(*f*) Why are news stories constructed in the inverted pyramid style ?
বাতৰি সমূহ ওলোটা পিৰামিড শৈলীত কিয় গঠন কৰা হয় ?

(*g*) Do you think there is a diversity in the status of press freedom at global, national and regional level ? Why ?
আপুনি ভাৱে নে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয়, ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু আঞ্চলিক পৰ্য্যায়ত সংবাদ মাধ্যমৰ স্বাধীনতাৰ মাজৰ পাৰ্থক্য আছে ? কিয় ?

(Q. No. 4 is only for learners admitted before 2020)

(4 নং প্ৰশ্নটো কেৱল ২০২০ চনৰ আগতে নামভৰ্ত্তি কৰা শিক্ষাৰ্থীৰ বাবেহে)

4. Answer any *one* from the following questions (in around 400 words) :
তলৰ যিকোনো *এটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $10 \times 1 = 10$

(*a*) What do you mean by news value ? Explain the important characteristics of news.
বাতৰিৰ প্ৰমূল্য বুলিলে কি বুজায় ? বাতৰিৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্যবোৰ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*b*) Describe the role of different editorial staff in a newspaper organisation.
বাতৰি কাকত প্ৰতিষ্ঠান এটাৰ বিভিন্ন সম্পাদকৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰক ।

[23-HKBD2SN-23O]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

MATHEMATICS

(*Abstract Algebra and Discrete Mathematics*)

[GMA S2-01]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 (total 70 marks)]
(২০২০ চনৰ পিছত নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থী সকলে কেৱল Q.No. 1 ৰ পৰা Q.No. 3 লৈ হে উত্তৰ কৰিব)

1. Answer any *five* from the following questions : $2 \times 5 = 10$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) If A, B are two finite sets and $n(A) = p$ and $n(B) = q$, write down the number of relations from A to B.
যদি A, B দুটা সসীম সংহতি হয় আৰু $n(A) = p$ আৰু $n(B) = q$, A অৰ পৰা B লৈ সম্বন্ধৰ সংখ্যা লিখক ।

(*b*) Is * defined by $a * b = \frac{ab}{2}$ a binary operation on Q ?

$a * b = \frac{ab}{2}$ ৰ দ্বাৰা নির্ধাৰিত * টো Q ৰ ওপৰত চলা এটা দ্বৈত প্রক্রিয়া হ'ব পাৰেনে ?

(*c*) Let $S = \{a, b, c\}$, where a, b, c are distinct. How many permutations are there on S ? Write down all the permutations on S.
ধৰা হ'ল $S = \{a, b, c\}$, য'ত a, b, c বোৰ পৃথক । S অত মুঠতে কিমানটা বিন্যাস আছে । S অত সংজ্ঞাৱদ্ধ সকলো বিন্যাস লিখক ।

(*d*) Let G, G' be two groups. Let e, e' be the identities of G, G' respectively. Let $f : G \to G'$ be homomorphism. Then prove that

(*i*) $f(e) = e'$

(*ii*) $f\left(x^{-1}\right) = (f(x))^{-1},\ x \in G$

ধৰা হ'ল G, G' দুটা সংঘ । ধৰা হ'ল e, e' ক্ৰমে G, G' অৰ একক মৌল । ধৰা হ'ল $f : G \to G'$ এটা অনুৰূপতা, তেনে হ'লে প্ৰমাণ কৰক যে

(*i*) $f(e) = e'$

(*ii*) $f\left(x^{-1}\right) = (f(x))^{-1},\ x \in G$

(*e*) Show that the vectors (1, 1, 2), (1, 2, 5), (5, 3, 4) are linearly dependent in $R^3(R)$.
দেখুৱাওক যে $R^3(R)$ ত (1, 1, 2), (1, 2, 5), (5, 3, 4) ভেক্টৰ তিনিটা ৰৈখিকভাৱে পৰতন্ত্ৰ ।

(*f*) In how many ways can a committee of 6 gentlemen and 3 ladies be formed out of 9 gentlemen and 6 ladies ?
9 জন ভদ্ৰলোক আৰু 6 গৰাকী মহিলাৰ পৰা 6 জন ভদ্ৰলোক আৰু 3 গৰাকী মহিলাৰ কিমান কমিটি গঠন কৰিব পৰা যাব ?

2. Answer any *six* from the following questions : $4 \times 6 = 24$
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) Let G be a group. Prove that

(*i*) the identity element of G is unique

(*ii*) the inverse element of each element in G is unique

(*iii*) $\left(a^{-1}\right)^{-1} = a, \forall a \in G$, where a^{-1} denotes inverse of the element a.

(*iv*) $(ab)^{-1} = b^{-1}a^{-1}, \ \forall a, b \in G$

ধৰা হ'ল G এটা সংঘ, প্ৰমাণ কৰক যে

(*i*) G ৰ একক মৌল অদ্বিতীয়

(*ii*) G ৰ প্ৰত্যেক মৌলৰ বিপৰীত অদ্বিতীয়

(*iii*) $\left(a^{-1}\right)^{-1} = a, \forall a \in G$, য'ত a^{-1} এ a ৰ বিপৰীত বুজাইছে ।

(*iv*) $(ab)^{-1} = b^{-1}a^{-1}, \ \forall a, b \in G$

(*b*) Prove that a non-empty subset H of a group G is a subgroup of G if and only if $a, b \in H \Rightarrow ab^{-1} \in H$.
সংঘ G ৰ এটা আৰক্ত উপসংহতি H, G ৰ উপসংঘ হ'ব যদি আৰু যদিহে $a, b \in H \Rightarrow ab^{-1} \in H$.

(*c*) State and prove Lagrange's subgroup order theorem.
লাগ্ৰাঞ্জৰ উপসংঘ ক্ৰম সম্পৰ্কীয় উপপাদ্যটোৰ উক্তি লিখক আৰু ইয়াৰ প্ৰমাণ কৰক ।

(*d*) Prove that the intersection of any two normal subgroups of a group is again a normal subgroup of the group.
এটা সংঘৰ দুটা নিশ্চৰ উপসংঘৰ ছেদনো এটা নিশ্চৰ উপসংঘ ।

(*e*) Let Z be the set of integers. Define binary operations + and * on Z as follows :

$$a + b = a + b - 1, \ a * b = a + b - ab, \ \forall a, \ b \in Z$$

Examine Z is a commutative ring with unity under +, *.
ধৰা হ'ল Z অখণ্ড সংখ্যাৰ সংহতি । Z অত দ্বৈত প্ৰক্ৰিয়া + আৰু * অৰ সংজ্ঞা এনেদৰে দিয়া হ'ল ☐☐ঃ

$$a + b = a + b - 1, \ a * b = a + b - ab, \ \forall a, \ b \in Z$$

+, * অৰ অধীনত Z এটা একক সহক্ৰম বিনিময় বলয় হয় নে নহয়, পৰীক্ষা কৰক ।

(*f*) Prove that a division ring has no zero divisions.
প্রমাণ কৰক যে এটা বিষম ক্ষেত্ৰৰ শূন্য ভাজক নাই ।

(*g*) Write down the truth value of each of the following :

(*i*) 3 + 5 = 8 if and only if 4 + 3 = 7

(*ii*) 4 is even if and only if 1 is prime

(*iii*) 6 is odd if and only if 2 is odd

(*iv*) 2 + 3 = 5 if and only if 3 > 5

তলৰ উক্তিবোৰৰ সত্যমান নিৰ্ণয় কৰক ঃ

(*i*) ৩ + ৫ = ৮ হ'ব যদি আৰু কেৱল যদি ৪ + ৩ = ৭ হয় ।

(*ii*) ৪ এটা যুগ্ম সংখ্যা হ'ব যদি আৰু কেৱল যদি ১ এটা মৌলিক সংখ্যা হয় ।

(*iii*) ৬ এটা অযুগ্ম সংখ্যা হ'ব যদি আৰু কেৱল যদি ২ এটা অযুগ্ম সংখ্যা হয় ।

(*iv*) ২ + ৩ = ৫ হ'ব যদি আৰু কেৱল যদি ৩ > ৫ হয় ।

3. Answer any *six* from the following questions : $6 \times 6 = 36$
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) Let $(B, +, ., /)$ be a Boolean Algebra. Let 0 be the Zero element, and 1 be the unit element of B. Prove that :
ধৰা হ'ল $(B, +, ., /)$ এটা বুলীয় বীজগণিত । ধৰা হ'ল B ৰ শুন্য মৌলটো 0,একক মৌলটো 1 । প্ৰমাণ কৰক যে ঃ

(*i*) $a+a=a$ and/আৰু $a.a=a, \forall a \in B$

(*ii*) $a+1=1$ and/আৰু $a \cdot 0 = 0, \forall a \in B$

(*iii*) $a+(a \cdot b)=a$ and/আৰু $a \cdot (a+b)=a, \forall a, b \in B$

(*b*) Let $f : z \times z \to z,\ f(a,b) = ab,\ (a,b) \in z \times z$. Examine if f is (*i*) injective, (*ii*) surjective.
ধৰা হ'ল $f : z \times z \to z,\ f(a,b) = ab,\ (a,b) \in z \times z$ f এটা (*i*) একৈকী, (*ii*) আচ্ছাদক ফলন হয়নে নহয় পৰীক্ষা কৰক ।

(*c*) Let G be a group and $H \leq G$. Then prove that
ধৰা হ'ল G এটা সংঘ আৰু $H \leq G$ । তেনে হ'লে প্ৰমাণ কৰক যে

(*i*) $aH = H \Leftrightarrow a \in H;\ Ha = H \Leftrightarrow a \in H$

(*ii*) $aH = bH \Leftrightarrow a^{-1}b \in H;\ Ha = Hb \Leftrightarrow ab^{-1} \in H,$ where $a, b \in G$.

(*d*) Define a homomorphism from a group to another group. Let R be the additive group of real numbers. Let $f : R \to R,\ f(x) = 5x$ be a mapping. Examine if f is a homomorphism.
এটা সংঘৰ পৰা আৰু এটা সংঘলৈ অনুৰূপতাৰ সংজ্ঞা লিখক । ধৰা হ'ল R বাস্তব সংখ্যাৰ যোগাধীনত সংঘ । $f : R \to R,\ f(x) = 5x$ এটা মান চিত্ৰণ । f অনুৰূপতা হয়নে নহয় পৰীক্ষা কৰক ।

(*e*) Let $R^3(R)$ be the vector space under componentwise addition and componentwise scalar multiplication. Let $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ be three fixed elements of R. Define

$$W = \{(x_1, x_2, x_3) : \alpha_1 x_1 + \alpha_2 x_2 + \alpha_3 x_3 = 0,\ x_1, x_2, x_3 \in R\}$$

Show that W is a subspace of $R^3(R)$.
ধৰা হ'ল মৌলক্ৰমিক যোগ আৰু মৌল ক্ৰমিক স্কেলাৰ পূৰণৰ অধীনত $R^3(R)$ এটা ভেক্টৰ স্থান, ধৰা হ'ল R অৰ $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ তিনিটা নিৰ্দিষ্ট মৌল ।

$$W = \{(x_1, x_2, x_3) : \alpha_1 x_1 + \alpha_2 x_2 + \alpha_3 x_3 = 0,\ x_1, x_2, x_3 \in R\}$$

প্ৰমাণ কৰক যে $R^3(R)$ অৰ W এটা উপস্থান ।

(*f*) How many four-digits even numbers can be formed from digit 1, 2, 3, 5, 7, 8 if repetition of digits are not allowed ?
1, 2, 3, 5, 7, 8 অংক কেইটাৰ পৰা কিমানটা চাৰিটা অংক বিশিষ্ট যুগ্ম সংখ্যা গঠন কৰিব পাৰি, যদি এটা অংক একাধিকবাৰ ব্যৱহাৰ কৰা নহয় ?

(*g*) Let Q be the set of rational numbers. Show that * defined by $a * b = a + ab$, is a binary operation on Q. Examine if * is (*i*) Commutative and (*ii*) Associative.
ধৰা হ'ল, Q এটা পৰিমেয় সংখ্যাৰ সংহতি । $a * b = a + ab$ ৰ দ্বাৰা নির্ধাৰিত * টো Q ৰ ওপৰত চলা এক দ্বৈত প্ৰক্ৰিয়া বুলি প্ৰমাণ কৰক । * টো (*i*) ক্ৰম বিনিময়নে আৰু (*ii*) সহযোগ বিধিৰ পৰীক্ষা কৰক ।

(Q. No. 4 is only for learners admitted before 2020)

(4 নং প্ৰশ্নটো কেৱল ২০২০ চনৰ আগতে নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থীৰ বাবেহে)

4. Answer any *one* from the following questions :
তলৰ যিকোনো *এটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক ঃ $10 \times 1 = 10$

(*a*) Let B be a Boolean Algebra, and $a, b \in B$, prove that $a + b = 0$ if and only if $a = 0$ and $b = 0$. Write the dual of the above proposition and prove it.
ধৰা হ'ল B এটা বুলীয় বীজগণিত আৰু $a, b \in B$ । প্ৰমাণ কৰক যে $a + b = 0$, $a = 0$ আৰু $b = 0$ । এই ফলটোৰ দ্বৈধটো লিখক আৰু প্ৰমাণ কৰক ।

(*b*) Let V be the set of all $m \times n$ matrices over reals. Show that V is a vector space over R.
ধৰা হ'ল বাস্তব সংখ্যাৰ ওপৰত সকলো $m \times n$ মৌলকক্ষৰ সংহতিটো V । প্ৰমাণ কৰক যে R অৰ ওপৰত V এটা ভেক্টৰ স্থান ।

[23-HKBD2SN-23O]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

SANSKRIT

(*Sanskrit Grammar*)

[GSK S2-01]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

(২০২০ চনৰ পিছত নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থী সকলে কেৱল Q.No. 1 ৰ পৰা Q.No. 3 লৈ হে উত্তৰ কৰিব)

1. তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $2 \times 5 = 10$

(a) সূত্রৰ লক্ষণ চমুকৈ লিখক ।

(b) কোন কোন বিদ্যাক বেদপুৰুষৰ কোনটো কোনটো অংগহিচাপে লোৱা হৈছে ?

(c) 'হৰিনামামৃত' ব্যাকৰণ লিখাৰ উদ্দেশ্যৰ বিষয়ে লিখক ।

(d) সাৰস্বত ব্যাকৰণৰ ওপৰত ৰচিত কিছুমান গ্রন্থৰ নাম লিখক ।

(e) প্রত্যাহাৰ ব্যৱহাৰৰ এটি প্রয়োজনীয়তা লিখক ।

(f) 'লতা' শব্দৰ দ্বিতীয় বিভক্তিৰ তিনিওটা বচনত ৰূপ লিখক ।

2. তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $4 \times 6 = 24$

(a) পাণিনিসম্প্রদায়ৰ ত্রিমুনিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*b*) কর্মধাৰয় সমাস কাক বোলে উদাহৰণসহ বুজাই লিখক ।

(*c*) ক্ত আৰু ক্তবতু প্ৰত্যয়ৰ বিষয়ে টোকা লিখক ।

(*d*) সংখ্যাবাচক আৰু সময়বাচক প্ৰত্যয়সমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখক ।

(*e*) প্ৰত্যয়ৰ শ্ৰেণীবিভাজন দেখুৱাওক ।

(*f*) দ্বিকৰ্মক ধাতু কাক বোলে ? দ্বিকৰ্মকধাতুৰ বাচ্যপৰিবৰ্তন সম্পৰ্কে চমুকৈ লিখক ।

(*g*) ব্যাখ্যা কৰক– স্বতন্ত্রঃকর্তা, সাধকতমং কৰণম্, শেষে ষষ্ঠী ।

3. তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $6 \times 6 = 36$

(*a*) ব্যাকৰণৰ লক্ষণ আলোচনা কৰি ইয়াৰ প্ৰয়োজনীয়তা সম্পৰ্কে লিখক ।

(*b*) সংখ্যাভিত্তিক বিশেষ সংস্কৃত শব্দসমূহৰ টোকা লিখক ।

(*c*) সংস্কৃতভাষাত ব্যৱহাৰ হোৱা ধাতুৰ প্ৰকাৰভেদৰ সৈতে আলোচনা কৰক ।

(*d*) বহুব্ৰীহি সমাসৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখক ।

(*e*) কৃত্যপ্ৰত্যয়সমূহ উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*f*) সংস্কৃতৰ স্ত্ৰীপ্ৰত্যয়সমূহৰ বিষয়ে এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰক ।

(*g*) 'পিতৃ' অথবা 'সাধু' শব্দৰ ৰূপ সাতটা বিভক্তিত তিনিওটা বচনত লিখক ।

(4 নং প্ৰশ্নটো কেৱল ২০২০ চনৰ আগতে নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থীৰ বাবেহে)

4. তলৰ যিকোনো *এটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $10 \times 1 = 10$

(*a*) পাণিনিৰ– পৰবর্তী বৈয়াকৰণসমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখক ।

(*b*) স্বৰসন্ধিৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখক ।

[23-HKBD2SN-23O]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

ELECTIVE ASSAMESE

(অসমীয়া ভাষা)

[GAS S2-01]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

(২০২০ চনৰ পিছত নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থী সকলে কেৱল Q.No. 1 ৰ পৰা Q.No. 3 লৈ হে উত্তৰ কৰিব)

1. তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $2 \times 5 = 10$

(*a*) অপভ্রংশৰ ধ্বনিগত বৈশিষ্ট্য দুটামান উল্লেখ কৰক ।

(*b*) চৰিত সাহিত্যত ব্যৱহৃত গদ্যৰ প্রকৃতি সম্পর্কে লিখক ।

(*c*) অসমীয়া ভাষা বিকাশৰ স্তৰ কেইটা কি কি ? লিখক ।

(*d*) থাই–চীনীয় বা শ্যাম চীনীয় শাখাৰ মূল উপাশাখা কি কি লিখক ।

(*e*) 'তদ্ভৱ' শব্দ বুলিলে কি বুজায় ?

(*f*) বড়ো মূলৰ পৰা অহা শব্দ কিছুমানৰ উদাহৰণ দিয়ক ।

2. তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $4 \times 6 = 24$

(a) নব্য ভাৰতীয় আৰ্য ভাষাৰ উমৈহতিয়া বৈশিষ্ট্যবোৰ কি কি ? লিখক ।

(b) উত্তৰকালৰ অসমীয়া ভাষা সম্পৰ্কে এটি টোকা যুগুত কৰক ।

(c) 'অসমীয়া ভাষা উন্নতি সাধিনী সভা' (অঃ ভাঃ উঃ সাঃ) ই হাতত লোৱা গঠনমূলক কামসমূহ কি কি ?

(d) অৰুণোদই স্তম্ভৰ অসমীয়া ভাষাৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখক ।

(e) অসমীয়া ভাষাত থকা টাই ভাষাৰ উপাদানসমূহ চিনাক্ত কৰক ।

(f) সংস্কৃত বা আৰ্য্যমূলীয় শব্দৰ বিষয়ে এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰক ।

(g) অসমীয়া ভাষাৰ শব্দ ভাণ্ডাৰত ধাৰ কৰা শব্দৰাজিৰ পৰিচয় দিয়ক ।

3. তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $6 \times 6 = 36$

(a) বৈদিক আৰু সংস্কৃত ভাষাৰ এটি পৰিচয়মূলক আলোচনা আগবঢ়াওক ।

(b) 'পালি' ভাষাৰ স্বৰধ্বনি পৰিবৰ্তনৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ লিখক ।

(c) অপভ্রংশ আৰু অৱহট্ঠৰ উমৈহতীয়া বৈশিষ্ট্যবোৰ আলোচনা কৰক ।

(d) নব্য ভাৰতীয় আৰ্য্যভাষাৰ উমৈহতিয়া ভাষাতকৈ বৈশিষ্ট্যবোৰৰ সম্পৰ্কে প্ৰবন্ধ লিখক ।

(e) উভয়কালৰ অসমীয়া ভাষাৰ পৰিচয় দাঙি ধৰি প্ৰাক্‌শংকৰীযুগ আৰু শংকৰীযুগলৈকে ইয়াৰ ক্ৰমবিকাশৰ এটি ৰূপৰেখা যুগুত কৰক ।

(f) চৰিত সাহিত্যৰ ভাষাগত বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা প্ৰস্তুত কৰক ।

(g) 'অসমীয়া ভাষাত আৰ্য্য ভিন্ন উপাদান'– এই বিষয়ে আলোচনা দাঙি ধৰক ।

(4 নং প্রশ্নটো কেৱল ২০২০ চনৰ আগতে নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থীৰ বাবেহে)

4. তলৰ যিকোনো *এটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $10 \times 1 = 10$

(a) ইন্ডো–ইউৰোপীয় ভাষা পৰিয়ালৰ পৰিচয় দাঙি ধৰি ইয়াৰ শাখা–প্রশাখাবোৰৰ বিষয়ে আলোচনা আগবঢ়াওক ।

(b) সাহিত্যিক প্রাকৃত বুলিলে কি বুজায় ? ইয়াৰ ভাগবোৰ কি কি ? চমু পৰিচয় আগবঢ়াওক ।

[23-HKBD2SN-23O]

B.Com/BBA 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

COMMERCE

(*Business Statistics*)

[GCM S2-01]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 (total 70 marks)]
(২০২০ চনৰ পিছত নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থী সকলে কেৱল Q.No. 1 ৰ পৰা Q.No. 3 লৈ হে উত্তৰ কৰিব)

1. Answer any *five* from the following questions : $2 \times 5 = 10$

তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) If the A. M. and the G. M of two numbers are 5 and 4 respectively, find the value of their H. M.
যদি দুটা সংখ্যাৰ সমান্তৰ মাধ্য আৰু গুণোত্তৰ মাধ্য ক্রমে 5 আৰু 4 হয়, সংখ্যা দুটাৰ হৰাত্মক মাধ্য নির্ণয় কৰক ।

(*b*) Define mutually exclusive events with example.
উদাহৰণেৰে সৈতে পৰস্পৰ বহির্ভূত ঘটনাৰ সংজ্ঞা লিখক ।

(*c*) For a certain distribution, Mean = 65, Median = 70 and coefficient of skewness = –0.6; find the value of standard deviation.
এটা নির্দিষ্ট বিভাজনৰ, মাধ্য = 65, মধ্যমা = 70 আৰু অপ্রতিসাম্যৰ সহগ = –0.6; মানক বিচলনৰ মান নির্ণয় কৰক ।

(*d*) Point out any two properties of regression coefficients.
সমাশ্রয়নৰ সহগৰ যিকোনো দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰক ।

(*e*) What is 'Fisher's Ideal Index Number' ?
'ফিচাৰৰ আদর্শ সূচকাংক' কি ?

(*f*) State the conditions under which Binomial Distribution tends to Poisson Distribution.
কি চর্ত্ত সাপেক্ষে দ্বিপদ বণ্টন পইছ' বণ্টনলৈ গতি কৰে উল্লেখ কৰক ।

2. Answer any *six* from the following questions : $4 \times 6 = 24$
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) Explain the concept of Skewness and Kurtosis.
অপ্রতিসাম্য আৰু কুকুদ বক্রতাৰ ধাৰণা সম্পর্কে ব্যাখ্যা কৰক ।

(*b*) From the table given below construct Fisher's Price Index Number.
তলত দিয়া তালিকাখনৰ পৰা ফিচাৰৰ পদ্ধতিৰে মূল্য সূচকাংক গণনা কৰক ।

	Base Year (ভিত্তি বর্ষ) 2006		Current Year (চলিত বর্ষ) 2007	
Commodity সামগ্রী	Price মূল্য	Quantity পৰিমাণ	Price মূল্য	Quantity পৰিমাণ
A	20	8	40	6
B	50	10	60	5
C	40	15	50	15
D	20	20	20	25

(*c*) Four coins are tossed simultaneously. What is the probability of getting (*i*) 2 heads, (*ii*) atleast 2 heads and (*iii*) atleast one head.
চাৰিটা মুদ্রা একেলগে নিক্ষেপ কৰা হ'ল । সম্ভাৱিতা নির্ণয় কৰক (*i*) দুটা মুণ্ড পোৱাৰ, (*ii*) কমেও দুটা মুণ্ড পোৱাৰ, আৰু (*iii*) কমেও এটা মুণ্ড পোৱাৰ ।

(*d*) What do you mean by sampling ? Explain the two types of sampling with example. Random and Non-Random sampling.
প্রতিচয়ন বুলিলে কি বুজায় ? উদাহৰণেৰে সৈতে দুই ধৰণৰ প্রতিচয়ন সম্পর্কে বর্ণনা কৰক– যাদৃচ্ছিক আৰু অযাদৃচ্ছিক প্রতিচয়ন ।

(*e*) A random variable X has the following probability distribution :
এটা যাদৃচ্ছিক চলক X ৰ সম্ভাৱিতা বণ্টন তলত দিয়া ধৰণৰ ঃ

$X = x$:	-2	-1	0	1	2	3
$P(X = x) = p(x)$:	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.1

Calculate $E(X)$ and $V(X)$.
নির্ণয় কৰক $E(X)$ আৰু $V(X)$ ।

(*f*) What do you understand by the term correlation ? Distinguish between positive, negative and zero correlation.
সহসম্বন্ধ বুলিলে কি বুজায় ? ধনাত্মক, ঋণাত্মক আৰু শূন্য সহসম্বন্ধৰ মাজত পার্থক্য নির্ণয় কৰক ।

(*g*) Find the median of the following frequency distribution :
তলত দিয়া বাৰংবাৰতা বিভাজনখনৰ মধ্যমা নির্ণয় কৰক ঃ

x :	0	1	2	3	4	5	6	7	8
f :	5	22	31	43	51	40	35	15	3

3. Answer any *six* from the following questions : $6 \times 6 = 36$
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) What are graphical representation of data ? Mention the various kinds of graphs. Write a note on importance of graphs in Statistics.
লেখৰ সহায়ত তথ্যৰ উপস্থাপন কি ? বিভিন্ন প্রকাৰৰ লেখসমূহ উল্লেখ কৰক । পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানত লেখৰ গুৰুত্ব সম্পর্কে এটি টোকা লিখক ।

(*b*) The following data are given :
তলত তথ্যসমূহ দিয়া হ'ল ঃ

	X	Y
A. M. (সমান্তৰ মাধ্য)	36	85
S. D. (মানক বিচলন)	11	8

Correlation coefficient between x and $y = 0.66$.
x আৰু y ৰ মাজৰ সহসম্বন্ধ সহগ $= 0.66$
Find the two regression lines.
সমাশ্রয়ন ৰেখা দুডাল নির্ণয় কৰক ।

(*c*) A problem of Statistics is given to three students A, B, C whose chances of solving it are $\frac{1}{2}, \frac{1}{3}$ and $\frac{1}{4}$ respectively. If they try it independently, what is the probability that the problem will be solved ?

তিনিজন ছাত্র A, B, C য়ে পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানৰ এটা সমস্যা সমাধান কৰাৰ সম্ভাৱিতা ক্রমে $\frac{1}{2}, \frac{1}{3}$ আৰু $\frac{1}{4}$ । যদি সিহঁতে স্বতন্ত্রভাৱে চেষ্টা কৰে, সমস্যাটো সমাধান কৰাৰ সম্ভাৱিতা কিমান ?

(*d*) What is a time series ? Discuss the various components of time series.
এটা কালশ্রেণী কি ? কালশ্রেণীৰ বিভিন্ন উপাদানসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*e*) Define Binomial distribution. Find mean and standard deviation of the Binomial distribution.
দ্বিপদ বণ্টনৰ সংজ্ঞা লিখক । দ্বিপদ বণ্টনৰ মাধ্য আৰু মানক বিচলন নির্ণয় কৰক ।

(*f*) In a sample of 500 people from a town, 280 are tea drinkers and the rest are coffee drinkers. Can we assume that both tea and coffee are equally popular in this town at 1% level of significance ? Explain.
এখন নগৰৰ 500 লোকৰ এটা প্ৰতিদৰ্শৰ 280 জনে চাহ্ খায় আৰু বাকী কেইজনে কফি খায় । 1% সাৰ্থকতা স্তৰত নগৰখনত চাহ্ আৰু কফি সমানে জনপ্ৰিয় বুলি আমি ধাৰণা কৰিব পাৰোনে ? ব্যাখ্যা কৰক ।

(*g*) For the following distribution, determine mean deviation from mean :
তলত দিয়া বাৰংবাৰতা বিভাজনখনৰ পৰা মাধ্যৰ পৰা গড় বিচলন নিৰ্ণয় কৰক ঃ

X :	10	11	12	13	14
f :	3	12	18	12	3

(Q. No. 4 is only for learners admitted before 2020)

(4 নং প্ৰশ্নটো কেৱল ২০২০ চনৰ আগতে নামভৰ্ত্তি কৰা শিক্ষাৰ্থীৰ বাবেহে)

4. Answer any *one* from the following questions : $10 \times 1 = 10$
তলৰ যিকোনো *এটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) What do you mean by measures of central tendency ? State the characteristics of a good average.
কেন্দ্ৰীয় প্ৰবৃত্তিৰ মাপ বুলিলে কি বুজায় ? এটা ভাল গড়ৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ উল্লেখ কৰক ।

(*b*) Find the first four moments about the mean for the set of numbers 2, 4, 6 and 8.
2, 4, 6 আৰু 8 এই সংখ্যা সংহতিটোৰ মাধ্যৰ সাপেক্ষে প্ৰথম চাৰিটা ঘূৰ্ণকমান নিৰ্ণয় কৰক ।

[23-HKBD2SN-23O]

B.Com 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

COMMERCE

(*Principles of Management*)

[GCM S2-02]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 (total 70 marks)]
(২০২০ চনৰ পিছত নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থী সকলে কেৱল Q.No. 1 ৰ পৰা Q.No. 3 লৈ হে উত্তৰ কৰিব)

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Why management is considered as both science and art ?
ব্যৱস্থাপনাক কিয় বিজ্ঞান আৰু কলা দুয়োটা হিচাপে বিৱেচনা কৰা হয় ?

(*b*) Discuss the systems approach of management.
ব্যৱস্থাপনাৰ প্রণালী পদ্ধতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*c*) Differentiate between corporate and functional planning.
সংঘীয় আৰু প্রকার্য্যাত্মক পৰিকল্পনাৰ মাজৰ পার্থক্যসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*d*) Discuss the Delphi method of decision-making.
সিদ্ধান্ত গ্রহণৰ ডেল্‌ফি পদ্ধতিটো আলোচনা কৰক ।

(*e*) Discuss the non-financial incentives that can be offered to the employees.
কর্মচাৰীসকলক আগবঢ়াব পৰা অনা–বিত্তীয় উদ্গনিসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*f*) Discuss the qualities of a good superviser.
ভাল পৰিদর্শক এজনৰ গুণসমূহ আলোচনা কৰক ।

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss any four principles of administrative management.
প্রশাসনীয় পৰিচালনাৰ যিকোনো চাৰিটা নীতি আলোচনা কৰক ।

(*b*) Differentiate between individual and group decision-making.
ব্যক্তিগত আৰু সমূহীয়া সিদ্ধান্ত গ্রহণ প্রক্রিয়াৰ মাজৰ পার্থক্যসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*c*) Discuss the importance of leadership.
নেতৃত্বৰ গুৰুত্ব সম্পর্কে আলোচনা কৰক ।

(*d*) Discuss any four principles relating to the process of direction.
নির্দেশকৰণৰ কার্য্যপ্রণালীৰ লগত জড়িত যিকোনো চাৰিটা নীতি আলোচনা কৰক ।

(*e*) Discuss the importance of controlling function of management.
ব্যৱস্থাপনাৰ নিয়ন্ত্রণ কার্য্যৰ গুৰুত্ব সম্পর্কে আলোচনা কৰক ।

(*f*) Discuss McGregor's theory Y.
মেকগ্রেগৰৰ তত্ত্ব ৱাইটো আলোচনা কৰক ।

(*g*) Write a short note on matrix organisation.
চাৰিকোণীয়া সাংগঠনিক গাঁথনিৰ ওপৰত এটি চমুটোকা লিখক ।

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss the functions of middle level managers.
মধ্য স্তৰৰ ব্যৱস্থাপকসকলৰ কাৰ্য্যাৱলী আলোচনা কৰক ।

(*b*) Discuss the steps in the process of planning.
পৰিকল্পনাকৰণ প্ৰক্ৰিয়াত জড়িত পদক্ষেপসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*c*) Discuss the principles of organising.
সংগঠনকৰণৰ নীতিসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*d*) What is meant by recruitment ? Discuss the sources of recruitment.
ভৰ্তিকৰণ বুলিলে কি বুজায় ? ভৰ্তিকৰণৰ উৎসসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*e*) Discuss the steps involved in the controlling process.
নিয়ন্ত্ৰণ প্ৰক্ৰিয়াৰ লগত জড়িত পদক্ষেপসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*f*) Differentiate between autocratic and democratic leadership styles.
একনায়কত্ববাদী আৰু গণতান্ত্ৰিক নেতৃত্ব শৈলীৰ মাজৰ পাৰ্থক্যসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*g*) Discuss Maslow's Need Hierarchy theory.
মেছ্‌লৰ ঊৰ্ধ্বমুখী প্ৰয়োজনীয়তা তত্ত্বটো আলোচনা কৰক ।

(Q. No. 4 is only for learners admitted before 2020)

(4 নং প্ৰশ্নটো কেৱল ২০২০ চনৰ আগতে নামভৰ্ত্তি কৰা শিক্ষাৰ্থীৰ বাবেহে)

4. Answer any *one* from the following question (in around 400 words) : $10 \times 1 = 10$
তলৰ যিকোনো *এটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss the importance of human resource planning.
মানৱ সম্পদ পৰিকল্পনাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*b*) Discuss the steps in the decision-making process.
সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়াৰ পদক্ষেপসমূহ আলোচনা কৰক ।

[23-HKBD2SN-23O]

B.Com 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

COMMERCE

(*Fundamentals of Financial Management*)

[GCM S2-03]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 (total 70 marks)]
(২০২০ চনৰ পিছত নামভর্ত্তি কৰা শিক্ষার্থী সকলে কেৱল Q.No. 1 ৰ পৰা Q.No. 3 লৈ হে উত্তৰ কৰিব)

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Mention the two objectives of Financial Management.
বিত্তীয় পৰিচালনাৰ দুটা উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰক ।

(*b*) Name the two sources from which business finance is generated.
ব্যৱসায়িক বিত্তীয় সাহায্য সৃষ্টি হোৱা দুটা উৎসৰ নাম লিখক ।

(*c*) State the three methods of forecasting financial requirements.
বিত্তীয় প্ৰয়োজনীয়তাৰ পূৰ্বাভাসৰ তিনিটা পদ্ধতি উল্লেখ কৰক ।

(*d*) Mention the three elements of a well planned capital structure.
সুপৰিকল্পিত মূলধনী গাঁথনিৰ তিনিটা উপাদান উল্লেখ কৰক ।

(*e*) Define marginal cost.
পার্শ্বস্থ মূল্যৰ সংজ্ঞা লিখক ?

(*f*) Explain the meaning of water capital.
পানী মূলধন মানে কি লিখক ।

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Explain the relationship of Financial Management with Financial Accounting.
বিত্তীয় পৰিচালনা আৰু বিত্তীয় হিচাপৰ সম্পৰ্ক ব্যাখ্যা কৰক ।

(*b*) State any four demerits of issuing preference shares.
অগ্ৰাধিকাৰ অংশ বিলিকৰণৰ যিকোনো চাৰিটা অসুবিধা উল্লেখ কৰক ।

(*c*) Discuss any four characteristics of a good financial plan.
এখন ভাল বিত্তীয় আঁচনিৰ যিকোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰক ।

(*d*) Explain the meaning of 'Leverage'.
লিভাৰেজৰ অৰ্থ কি ?

(*e*) Why capital budgeting decisions are important ? Give reasons.
মূলধনী বাজেটৰ সিদ্ধান্তবোৰ কিয় গুৰুত্বপূৰ্ণ ?

(*f*) Distinguish between Fixed Capital Requirements and Working Capital Requirement.
স্থায়ী মূলধনৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু কাৰ্য্যকৰী মূলধনৰ প্ৰয়োজনীয়তা মাজত পাৰ্থক্য কি ?

(*g*) What is 'Cash Dividend' ?
নগদ লভ্যাংশ মানে কি ?

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss the role of a Finance Manager.
বিত্তীয় পৰিচালকৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক ।

(*b*) Explain the internal and external sources of business fund.
ব্যৱসায় পুঁজিৰ আভ্যন্তৰীণ উৎস আৰু বাহ্যিক উৎস ব্যাখ্যা কৰক ।

(*c*) State the ingredients of a financial plan.
এখন বিত্তীয় আঁচনি উপাদানসমূহ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*d*) Mention the reasons regarded important for designing a proper capital structure.
এটা সঠিক মূলধন গাঁথনি প্ৰস্তুত কৰাৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰণসমূহ উল্লেখ কৰক ।

(*e*) Explain the terms :

(*a*) Explicit Cost

(*b*) Implicit Cost

(*c*) Average Cost.

তলৰ শব্দবোৰ ব্যাখ্যা কৰক ঃ

(*i*) স্পষ্ট মূল্য

(*ii*) অন্তৰ্নিহিত মূল্য

(*iii*) গড় মূল্য

(*f*) What are the effects of over capitalisation ?
উচ্চ মূলধনীকৰণৰ প্ৰভাৱ কি ?

(*g*) Suppose that a company XYZ Ltd. sells 1000 units at Rs. 10. It has a variable cost of Rs. 3 per unit and fixed cost of Rs. 4. EBIT is Rs. 3,000 and interest amount is Rs. 1000. Fixed cost is Rs. 4,000. Calculate DCL.

ধৰিলওক যে এটা XYZ Ltd. কোম্পানীয়ে ১০ টকাকৈ ১০০০ একক বিক্ৰী কৰিলে । ইয়াৰ পৰিৱৰ্তনশীল ব্যয় হ'ল প্ৰতি এককত ৩ টকা আৰু স্থায়ী ব্যয় হ'ল ৪ টকা । EBIT হ'ল ৩০০০ টকা আৰু সূতৰ ধন হ'ল ১০০০ টকা । স্থায়ী ব্যয় ৪০০০ টকা । DCL নিৰ্ণয় কৰক ।

(Q. No. 4 is only for learners admitted before 2020)

(4 নং প্ৰশ্নটো কেৱল ২০২০ চনৰ আগতে নামভৰ্ত্তি কৰা শিক্ষাৰ্থীৰ বাবেহে)

4. Answer any *one* from the following question (in around 400 words) :
তলৰ যিকোনো *এটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $10 \times 1 = 10$

(*a*) Discuss the different ways of classifying investments.
বিনিয়োগৰ শ্ৰেণীবিভাগৰ বিভিন্ন পদ্ধতিসমূহ লিখক ।

(*b*) Explain the determinants of working capital.
কাৰ্য্যকৰী মূলধনৰ নিৰ্দ্ধপকসমূহ ব্যাখ্যা কৰক ।

[23-HKBD2SN-23O]

B.Com/BBA/BCA/BSW 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

(*English For Professional Studies*)

[GEPS S2-04]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 (total 70 marks)]

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$

(*a*) Mention two important functions of nouns. 1+1 = 2

(*b*) Correct the use of adjectives in the following sentences : 1+1 = 2

(*i*) She is more wiser than all the people in the hall.

(*ii*) This route is the most shorter than all.

(*c*) State the difference between 'synonym' and 'antonym'. 1+1 = 2

(*d*) Punctuate the following adding capital letters where necessary : 1+1 = 2

(*i*) Jadav said to Namita let us visit the Zoo next sunday.

(*ii*) Did you watch the green zone in the discovery channel last night I asked Mili.

(*e*) Change the following sentences from assertive to exclamatory form : 1+1 = 2

(*i*) Vineet is a fine gentleman.

(*ii*) A little learning is a dangerous thing.

(*f*) (*i*) Define the term 'precis writing'. 1+1 = 2

(*ii*) How is 'precis writing' different from 'paraphrasing' ?

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$

(*a*) What is the difference between 'note taking' and 'note making' ? 2+2 = 4

(*b*) Write a few lines on 'Formal Communication' by explaining the three ways in which it can take place. 1+3 = 4

(*c*) Mention any four important functions of an office. $1 \times 4 = 4$

(*d*) Why is letter writing an important exercise ?

(*e*) What are the four broad categories of Press Release ? $1 \times 4 = 4$

(*f*) State any four criteria of a good project. $1 \times 4 = 4$

(*g*) What is the purpose of an executive summary ?

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$

(*a*) How are telephonic interviews conducted ?

(*b*) Provide some of the important tips of preparing a Curriculum Vitae (CV) or Resume.

(*c*) 'Presentation is the art of presenting important facts to the viewer which requires effective presentation skills.' Explain with reference to business presentations.

(*d*) Discuss some of the necessary tips to write a good business letter.

(*e*) Write a detailed note on 'Office Environment'.

(*f*) Explain the barriers to communication.

(*g*) Describe the 'structure' and 'various aspects' of essay writing. 3+3 = 6

(Q. No. 4 is only for learners admitted before 2020)

4. Answer any *one* from the following question (in around 400 words) : $10 \times 1 = 10$

(*a*) Discuss the common errors in the use of English as listed under the following heads : $2 \times 5 = 10$

(*i*) Errors of concord

(*ii*) Errors of construction

(*iii*) Errors of order

(*iv*) Errors in prepositions

(*v*) Errors in conjunctions

(*b*) Explain the 'types' and 'channels' of communication. 5+5 = 10

[23-HKBD2SN-23O]

BCA 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

BCA

(*Discrete Mathematics*)

[GCA S2-01]

Full Marks : 70/80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

[Learners admitted in and after 2020 need to answer only Q.No. 1 to Q.No. 3 (total 70 marks)]

1. Answer any *five* from the following questions : $2 \times 5 = 10$

(*a*) Write down the following sets in rule method :

(*i*) $A = \left\{1, \frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{1}{4}, \ldots\right\}$

(*ii*) $B = \{2, 5, 10, 17, 26, 37, 50\}$

(*b*) Give an example of a relation which is neither symmetric nor anti-symmetric.

(*c*) Is the function $f : R - \{0\} \to \{-1, 1\}$ defined by $f(x) = \frac{x}{|x|}$ bijective ? (R is the set of real numbers.) Justify your answer.

(*d*) Write down the converse, and the contrapositive of the following implication. If x is less than zero, then x is negative.

(*e*) If ${}^{n}P_4 = 360$, find the value of n.

(*f*) Let $S = \{-1, 0, 1\}$. Examine if (*i*) addition is a binary operation on S, (*ii*) multiplication is a binary operation on S.

2. Answer any *six* from the following questions : $4 \times 6 = 24$

(*a*) Define a partial order relation on a nonempty set. Show that the relation 'less than or equal to' $(\leq)$ is a partial order relation on the set of integers.

(*b*) In how many ways can 3 prizes be distributed among 5 students so that

(*i*) no student gets more than one prize

(*ii*) a student may get any number of prizes ?

(*c*) Define a group. Let G be a group, and $a, b, c \in G$. Prove that

(*i*) $ab = ac \Rightarrow b = c$

(*ii*) $ba = ca \Rightarrow b = c$

(*d*) Let R be a ring, and $a, b \in R$. Prove that

(*i*) $a(-b) = (-a)b = -(ab)$

(*ii*) $(-a)(-b) = ab$

(*e*) Show that a field has no zero divisors.

(*f*) If n is any positive integer, prove that

$$\begin{bmatrix} \cos x & \sin x \\ -\sin x & \cos x \end{bmatrix}^n = \begin{bmatrix} \cos nx & \sin nx \\ -\sin nx & \cos nx \end{bmatrix}$$

(*g*) For the matrix $A = \begin{bmatrix} a & b \\ c & d \end{bmatrix}$, verify that $A(adjA) = |A| I = (adjA)A$.

3. Answer any *six* from the following questions : $6 \times 6 = 36$

(*a*) Let A, B, C be nonempty sets. If $f : A \to B$, and $g : B \to C$ are bijective functions, prove that $g \circ f$ is also bijective, and $(g \circ f)^{-1} = f^{-1} \circ g^{-1}$.

(*b*) Prove that

(*i*) $P \vee Q \Leftrightarrow \sim (\sim P \wedge \sim Q)$

(*ii*) $P \to (Q \vee R) \Leftrightarrow (P \to Q) \vee (P \to R)$

(*c*) How many different selections of 4 books can be made from 12 different books if

(*i*) there is no restriction

(*ii*)two particular books are always selected

(*iii*) two particular books are never selected ?

(*d*) Define (*i*) a symmetric matrix, (*ii*) a skewsymmetric matrix. If A is a square matrix, prove that A can be uniquely expressed as the sum of a symmetric and a skewsymmetric matrix.

(*e*) If $A = \begin{bmatrix} 3 & -3 & 4 \\ 2 & -3 & 4 \\ 0 & -1 & 1 \end{bmatrix}$, find A^4. Hence show that $A^3 = A^{-1}$.

(*f*) Define rank and nullity of a matrix. Find the rank and the nullity of

$$\begin{bmatrix} 1 & 2 & -4 & 3 \\ 2 & -1 & -3 & 5 \\ -1 & 8 & -6 & -1 \end{bmatrix}$$

(g) Solve the following system of equations by Cramer's rule

$$x - y + 2z = 1$$
$$2x + y + z = 2$$
$$x - 3y + z = 1$$

(Q. No. 4 is only for learners admitted before 2020)

4. Answer any *one* from the following question : $10 \times 1 = 10$

(a) Define a ring. Define $\oplus$ and $\dot{\times}$ on the set Z of integers as follows

$$a \oplus b = a + b - 1$$

$$a \dot{\times} b = a + b - ab \text{ , for all } a, b \in Z .$$

Show that $\left(Z, \oplus, \dot{\times} \right)$ is a commutative ring. Find the unity of this ring, if it exists.

(b) For what value(s) of a, the following system of equations is consistent. Find solutions when consistent

$$x - y + z = 1$$
$$x + 2y + 4z = a$$
$$x + 4y + 6z = a^2$$

[23-HKUD2SN-23D2]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

MIL - ASSAMESE / ALTERNATIVE ENGLISH

(নিৰ্বাচিত অসমীয়া সাহিত্য ৰচনা আৰু ব্যাকৰণ / *Alternative English*)

[GAM S2-01/GEA S2]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

719A (ASM)

MIL - ASSAMESE

(নিৰ্বাচিত অসমীয়া সাহিত্য ৰচনা আৰু ব্যাকৰণ)

[GAM S2-01]

1. তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $2 \times 5 = 10$

(*a*) মাধৱদেৱে ৰচনা কৰা পূৰ্ণাংগ অংকীয়া শ্ৰেণীৰ নাট বুলিলে কোনখনক বুজা যায় ?

(*b*) 'বুৰঞ্জী' শব্দৰ মূল আৰু অৰ্থ লিখক ।

(*c*) ৰজনীকান্ত বৰদলৈয়ে ৰচনা কৰা উপন্যাসসমূহৰ নাম লিখক ।

(*d*) অসমীয়া ভাষাৰ লিংগৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখক ।

(*e*) সমাস বুলিলে কি বুজায় ? ইয়াৰ প্ৰকাৰভেদ উল্লেখ কৰক ।

(*f*) ভাব সম্প্ৰসাৰণ আৰু ভাব সংকোচন একে নে ? বুজাই লিখক ।

2. তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $4 \times 6 = 24$

(*a*) বৰগীতৰ সংজ্ঞা নিৰূপণ কৰি ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ আপোনাৰ পাঠৰ বৰগীতৰ আধাৰত আলোচনা কৰক ।

(*b*) 'মৰ্ম্মান্তিক' কবিতাৰ বিষয়বস্তু আৰু কাব্যিক সৌন্দৰ্য্য চমুকৈ আলোচনা কৰক ।

(*c*) অসমৰ বুৰঞ্জী সাহিত্যৰ এক ৰূপৰেখা প্ৰস্তুত কৰক ।

(*d*) লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ গল্পৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্য কেইটামান আলোচনা কৰক ।

(*e*) ঐতিহাসিক উপন্যাস বুলিলে কোনবোৰ উপন্যাসক বুজা যায় ? 'মনোমতী' উপন্যাসখন এখন সাৰ্থক ঐতিহাসিক উপন্যাস হিচাপে বিচাৰ কৰক ।

(*f*) 'শোণিত কুঁৱৰী' নাটকৰ আধাৰত জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাৰ নাটকৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ আলোচনা কৰক ।

(*g*) তলৰ যিকোনো *চাৰিটা* খণ্ডবাক্যৰ অৰ্থ লিখি বাক্য ৰচনা কৰক ।
আমা-ডিমা, জুতি লগা, ককাল ভঙা, চকুৰ মণি, অথাই সাগৰ, নেগুৰ কটা ।

3. তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $6 \times 6 = 36$

(*a*) ৰমন্যাসবাদৰ সংজ্ঞা আৰু বৈশিষ্ট্য আলোচনা কৰি অসমীয়া ৰোমাণ্টিক কবিতাৰ আভাস দাঙি ধৰক ।

(*b*) অসমীয়া কাব্য পৰিক্ৰমাত যুগসন্ধিৰ কবি বুলি কাক আৰু কিয় কোৱা হয় ? তেওঁৰ কাব্যকৃতিৰ আলোচনা কৰক ।

(*c*) অসমীয়া আধুনিক কবিতাত নৱকান্ত বৰুৱাৰ কাব্য চিন্তাই কিদৰে এক নতুন আয়তন প্ৰদান কৰিলে আলোচনা কৰক ।

(*d*) চৰিত পুথিৰ পৰম্পৰাৰ বিষয়ে লিখি 'গুৰু শিষ্যৰ মণি-কাঞ্চন সংযোগ' অধ্যায়টিৰ আলমত কথা গুৰু-চৰিতৰ গদ্যশৈলীৰ বিষয়ে আলোচনা আগবঢ়াওক ।

(*e*) 'নামঘোষা'ক কিয় 'হাজাৰী ঘোষা' আৰু মহাপ্ৰস্থানিক গীত আখ্যা দিয়া হৈছে ? ইয়াৰ বিষয়বস্তুৰ পৰিচয় দিয়ক ।

(*f*) ভবেন্দ্র নাথ শইকীয়া চুটিগল্পত অসমীয়া সমাজ জীৱন আৰু নাৰীৰ মনোজগতৰ ভিন্ন দিশৰ প্ৰকাশ কিদৰে ঘটিছে 'ঢোৱাসাপ' গল্পৰ আলমত আলোচনা কৰক ।

(*g*) অংকীয়া নাটৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ আলোচনা কৰি অংকীয়া নাট হিচাপে কেলিগোপাল নাটৰ আলোচনা আগবঢ়াওক ।

720 (AENG)

ALTERNATIVE ENGLISH

[GEA S2]

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$

(*a*) Explain the term 'outdoor literature' and give an example.

(*b*) Who are the principal characters in Tagore's novel *Home and the World* ? Write briefly about each of them.

(*c*) Briefly describe E. P. Gee's style of writing as evident in 'The Rhino of Kaziranga'.

(*d*) What is the central idea of the essay 'Literature and Science' ?

(*e*) Describe in brief Derek Walcott's idea of poetry as reflected in his Nobel speech.

(*f*) Mention any four notable works of Rabindranath Tagore, apart from the one included in your course.

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$

(*a*) Provide a character sketch of Colonel Lanser.

(*b*) Elucidate 'diasporic consciousness' as one of the major themes in Salman Rushdie's essay, *Imaginary Homelands*.

(*c*) Describe the context of the novella *The Little Prince*.

(*d*) How does Richard Kearney highlight the importance of stories in his essay 'On Stories' ? Discuss briefly.

(*e*) Who was Martin Luther King Jr. ? What is the context in which he delivered the speech 'I Have a Dream' ? 1+3 = 4

(*f*) What was the purpose behind writing 'Letter to his Son' by Lord Chesterfield ?

(*g*) What are the main ideas contained in the 'Prologue' of Bertrand Russell's Autobiography ?

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$

(*a*) Write in your own words the summary of the essay 'The Rhino of Kaziranga'.

(*b*) Describe the style and language of the King James Bible and highlight its significance.

(*c*) State the grounds on which Matthew Arnold supported literature as an integral branch of knowledge as evident from his essay 'Literature and Science'.

(*d*) The language used by R. L. Stevenson is conversational in tone. Discuss with reference to the text prescribed in your course.

(*e*) Analyse the significance of the title of the novel '*The Moon is Down*' by John Steinbeck.

(*f*) Discuss the major themes of the novel *Home and the World* by Rabindranath Tagore.

(*g*) Narrate in your own words the significance of Derek Walcott's nobel speech 'The Antilles : Fragments of Epic Memory'.

[23-HKUD2SN-23D2]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

MIL (HINDI) / MIL (BODO) / MIL (BENGALI)

(*Gadya, Padya evam Hindi Vyakaran-rachana/ Bodol*
বাংলা আধুনিক ভারতীয় ভাষা)

[GHN S2 - 01/GBDN S2 - 01/GBN S2-01]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

719B (HIN)

MIL (HINDI)

(*Gadya, Padya evam Hindi Vyakaran-rachana*)

[GHN S2 - 01]

1. निम्नलिखित में से किन्हीं *पाँच* प्रश्नों के उत्तर दीजिए : (प्रत्येक लगभग 50 शब्दों में) : $2 \times 5 = 10$

(*क*) 'तुम हमको उपदेश करत हौ,
भस्म लगावत आनन ।।'
यह कथन किसने किसको कहा ?

(*ख*) तुलसीदास द्वारा लिखित किन्हीं दो ग्रन्थों के नाम लिखिए ।

(*ग*) निराला का जन्म कब और कहाँ हुआ था ?

(*घ*) भगवती चरण वर्मा द्वारा रचित किन्हीं दों कहानी संग्रह के नाम लिखिए ।

(ङ) प्रेमचन्द के साहित्य में प्रतिफलित होनेवाली किन्हीं दो समस्याओं का नामोल्लेख कीजिए ।

(च) जैनेन्द्र कुमार के कहानियों के पात्र किन दों धरातलों से अनुप्राणित है ?

2. निम्नलिखित में से किन्हीं *छः* प्रश्नों के उत्तर दीजिए (प्रत्येक लगभग 120 शब्दों में) : $4 \times 6 = 24$

(क) 'तु वह, जिसका ध्यान आज भी मन सुरभित करता है' इस पंक्ति का अन्तरनिहित अर्थ कविता के आधार पर स्पष्ट कीजिए ।

(ख) आचार्य रामचन्द्र शुक्ल के निबन्धों की विशेषताओं को रेखांकित कीजिए ।

(ग) 'आचार्य शिवपूजन सहाय भाषा के जादूगर थे ।' इस कथन युक्ति के साथ प्रमाणित कीजिए ।

(घ) 'जीवों में आदमी सबसे स्वार्थी है ।' इसका तात्पर्य स्पष्ट कीजिए ।

(ङ) एकांकी को परिभाषित कीजिए ।

(च) बन्दी एकांकी की भाषा शैली पर एक टिप्पणी लिखिए ।

(छ) निबन्ध के प्रकारों को स्पष्ट कीजिए ।

3. निम्नलिखित में से किन्हीं *छः* प्रश्नों के उत्तर दीजिए (प्रत्येक लगभग 200 शब्दों में) : $6 \times 6 = 36$

(क) सप्रसंग व्याख्या कीजिए :

दाने आये घर के अन्दर कई दिनों के बाद
धुआँ उठा आँगन से ऊपर कई दिनों के बाद
चमक उठी घर की आँखे कई दिनों के बाद

(ख) 'अंधेरे में, कविता में फैंन्टेसी शिल्प का प्रयोग किया गया है ।' कविता के आधार पर स्पष्ट कीजिए ।

(*ग*) करक किसे कहते है ? करक के प्रकारों को उदाहरण के साथ स्पष्ट कीजिए ।

(*घ*) कहानी कला के आधार पर 'ठाकुर का कुआँ' नामक कहानी का विश्लेषण कीजिए ।

(*ङ*) 'चित्रलेखा' उपन्यास की कथावस्तु अपने शब्दों में लिखिए ।

(*च*) 'साहित्य' निबन्ध की समीक्षा प्रस्तुत कीजिए ।

(*छ*) चन्द्रगुप्त के चारित्रिक विशेषताओं को रेखांकित कीजिए ।

719C (BO)

MIL (BODO)

[GBDN S2 - 01]

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. गाहायनि सोंलुफोरनि जायखि जाया मोनबा 50 सो सोदोबजों फिन : $2 \times 5 = 10$

(*a*) मोनाबिलि ख–थाइनि खन्थाइगिरिया सोर ? बितांखौ सोर इंराजि खन्थाइगिरिजों रूजुनाय जायो ?

(*b*) बैसागि आगर खन्थाइयाव बर हारिनि माबादि सावगारिफोरा बेरखांदों ?

(*c*) अख्रां गंसेखौ मानो नांगौ होनना बुंदों ?

(*d*) रहस्य सानथौआ मा ?

(*e*) खाना फोथायनायनि मोनसें बिदिन्थि हो ।

(*f*) सुबुं फावथाया मा ?

2. गाहायनि सोंलुफोरनि जायखि जाया मोनद' 120 सो सोदोबजों फिन : $4 \times 6 = 24$

(*a*) 'इसोरनियाव बिनाय' खन्थाइयाव खन्थाइगिरिया इसोरनियाव माखौ बिदों फोरमाय ।

(*b*) 'हांमा' खन्थाइयाव सुबु' जिउनि माबादि बाथ्राया बेरखांदों ?

(*c*) रहस्य सानथौगिरिफोरनि बादिला सन्ध्या रावआ मा ?

(*d*) खाना फोथायनाया समाजखौ माबोरै गुबुंले खालामनो हायो लिर ।

(*e*) राजा निलाम्बरनि आखुखौ बिजिर ।

(*f*) मैहुर सलामायाव बर'नि माबादि बाथ्राया बेरखांदों ?

(*g*) (*i*) गोमबोरनि बिमा बिफानि मुङा मानोन ?

(*ii*) पर्बज'रानि बिहामजो सुंद सल'नि लिरगिरिया सोर ? बे सुंद सल'खौ बबे बिजाबनिफ्राय दैखांनानै होनाय जायों ?

3. गाहायनि जायखि जाया मोनद' सोंलुनि फिनखौ 200 सो सोदोबजों फिन : $6 \times 6 = 36$

(*a*) 'अख्रां गंसे नांगौ' खन्थाइया दोंसे गोजौ थाखोनि खन्थाइ होननानै नों माबोरै सिनायथि होगोन बेखेवनानै लिर ।

(*b*) पर्बज'रानि बिहामजो नायनामाव मा जादोंमोन नोंनि शवजों लिर ।

(*c*) बर' रावखान्थिनि महरनि सोमोन्दै लिर ।

(*d*) गल'आ मानि थाखाय थैनो गोनां जादोंमोन लिर ।

(*e*) मैहुर सलमायाव बर'नि दोरोंनि बाथ्राय माबादि बेरखांदों लिर ।

(*f*) प्र. दमननि आखुआ सलमायाव बेसेबां जाफुंसारदों बिजिरनानै लिर ।

(*g*) थायजानि सोमोन्दै लिर ।

719D (BN)

MIL (BENGALI)

(বাংলা আধুনিক ভারতীয় ভাষা)

[GBN S2-01]

The figures in the right-hand margin indicate marks.

১। নিম্নলিখিত যে কোনো *পাঁচটি* প্রশ্নের সংক্ষিপ্ত উত্তর লিখুন (প্রতিটি প্রায় ৫০ শব্দের ভিতরে) ঃ $2 \times 5 = 10$

(*a*) 'নবদ্বীপ হেন গ্রাম ত্রিভুবনে নাঞি' ।– কবি কেন এ কথা বলেছেন ? সংক্ষেপে আলোচনা করুন ।

(*b*) 'গান ভঙ্গ' কবিতায় নবীন গায়কের নাম কী ? তাঁর গান গাওয়ার ধরন ও চাল কেমন ছিল ?

(*c*) টীকা লিখুন ঃ 'নওরোজ' অথবা 'আখ্‌ড়া' ।

(*d*) বঙ্কিমচন্দ্রের প্রথম উপন্যাসের নাম কী ? এটি কবে প্রকাশিত হয় ?

(*e*) পয়ার ছন্দ বলতে কী বোঝেন ?

(*f*) বনফুল কার ছদ্মনাম ? তাঁর পরিচিতি লিখুন ।

২। নিম্নলিখিত যে কোনো *ছয়টি* প্রশ্নের সংক্ষিপ্ত উত্তর লিখুন (প্রতিটি প্রায় ১২০ শব্দের ভিতরে) ঃ $4 \times 6 = 24$

(*a*) 'বুড়োরা কয়.....।' বুড়োরা রূপাই সম্বন্ধে কী বলেন ? সংক্ষেপে আলোচনা করুন ।

(*b*) ব্যাখ্যা লিখুন ঃ
'রক্তে ছোপানো অশ্রুতে ভেজা পুরাতন যত পাতা সব জঞ্জাল আজিকে, হ'লেও রঙীন সূতায় গাঁথা ।'

(*c*) ঔপন্যাসিক বঙ্কিমচন্দ্র সম্বন্ধে আলোচনা করুন ।

(*d*) গ্রাম বাংলার উৎসব আয়োজন কীভাবে হয় ?– আলোচনা করে দেখান ।

(*e*) 'সাজাহান' নাটকের সঙ্গীত বিষয়ে আলোচনা করে সঙ্গীত সৃষ্টিতে দ্বিজেন্দ্রলালের দক্ষতা বিচার করুন ।

(*f*) রবীন্দ্রনাথের মধ্যে স্বদেশ প্রেমের জাগরণ কীভাবে হয়েছিল ?– আলোচনা করুন ।

(*g*) টীকা লিখুন ঃ
'ছোটনাগপুর' অথবা 'মেঘনাদবধ কাব্য' ।

৩। নিম্নলিখিত যে কোনো *ছয়টি* প্রশ্নের সংক্ষিপ্ত উত্তর লিখুন (প্রতিটি প্রায় ২০০ শব্দের ভিতরে) ঃ $6 \times 6 = 36$

(*a*) যে কোনো *একটি* বিষয়ে অনুচ্ছেদ লিখুন ঃ

(*i*) একটি বাণিজ্য মেলা পরিদর্শনের অভিজ্ঞতা

(*ii*) জাতীয় জীবনে স্বাধীনতা দিবসের গুরুত্ব

(*b*) নিম্নলিখিত বিষয়টিকে নিয়ে সংবাদ লিখুন–
(সংবাদ শিরোনাম, স্থান ও তারিখ উল্লেখ করবেন)
'আন্তর্জাতিক মাতৃভাষা দিবস উপলক্ষে আলোচনা সভা' ।

(*c*) বাংলা বানান রীতি সম্বন্ধে আলোচনা করুন ।

(*d*) বাংলা মৌলিক শব্দ কোনগুলি ? উদাহরণসহ আলোচনা করুন ।

(*e*) 'মা ভৈঃ'– এর আভিধানিক অর্থ কী ? এই প্রবন্ধে রবীন্দ্রনাথ মানুষকে উত্তীর্ণ হবার যে মন্ত্র দিয়েছেন, তা আলোচনা করে দেখান ।

(*f*) 'কপালকুণ্ডলা' উপন্যাসের কাপালিক চরিত্রটির ভয়ঙ্কর দিক ও তার প্রতিশোধস্পৃহা সম্বন্ধে আলোচনা করুন ।

(*g*) বাংলা প্রবন্ধ সাহিত্যের ধারায় রবীন্দ্রনাথ ঠাকুরের ভূমিকা সম্পর্কে আলোচনা করুন ।

[23-HKUD2SN-23D2]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

POLITICAL SCIENCE

(*Political Theory : Part- B*)

[GPS S2 - 01]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$

তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Write about the meaning of gender.
লিংগৰ অৰ্থৰ বিষয়ে লিখক ।

(*b*) Write one basic objective of political socialisation. Mention one difference between pressure groups and interest groups. 1+1 = 2
ৰাজনৈতিক সামাজিকীকৰণৰ এটা মুখ্য উদ্দেশ্য লিখক । প্ৰভাৱ গোষ্ঠী আৰু স্বাৰ্থ–গোষ্ঠীৰ মাজত থকা যিকোনো এটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰক ।

(*c*) Mention one characteristic of traditional approaches to political analysis. Write the names of any two supporters of the philosophical approach to political analysis. 1+1 = 2
ৰাজনৈতিক বিশ্লেষণৰ পৰম্পৰাগত দৃষ্টিভংগীৰ যিকোনো এটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰক । ৰাজনৈতিক বিশ্লেষণৰ দাৰ্শনিক দৃষ্টিভংগীৰ যিকোনো দুজন সমৰ্থকৰ নাম লিখক ।

(*d*) Write briefly about any two characteristics of liberal democracy.
উদাৰনৈতিক গণতন্ত্ৰৰ যিকোনো দুটা বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে সংক্ষেপে লিখক ।

(*e*) Mention any four forms of 'support' for the political system as put forward by David Easton.
ডেভিড ইষ্টনৰ মতে ৰাজনৈতিক ব্যৱস্থাই লাভ কৰা 'সমর্থন'ৰ যিকোনো চাৰিটা ৰূপ উল্লেখ কৰক ।

(*f*) According to legal approach of political analysis what is the main organisation for the creation and enforcement of law ? Mention one limitation of the legal approach. 1+1 = 2
ৰাজনৈতিক বিশ্লেষণৰ আইনগত দৃষ্টিভংগীৰ মতে আইন প্ৰণয়ন আৰু কার্য্যকৰণৰ মৌলিক অনুষ্ঠানটো কি ? আইনগত দৃষ্টিভংগীৰ এটা সীমাবদ্ধতা উল্লেখ কৰক ।

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : 4 × 6 = 24
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) State the meaning of presidential form of government. Write briefly about any three demerits of this form of government. 1+3 = 4
ৰাষ্ট্ৰপতীয় পদ্ধতিৰ চৰকাৰৰ অর্থ লিখক । এই পদ্ধতিৰ চৰকাৰৰ যিকোনো তিনিটা দোষৰ বিষয়ে সংক্ষেপে লিখক ।

(*b*) Write about the historical approach to political analysis.
ৰাজনৈতিক বিশ্লেষণৰ ঐতিহাসিক দৃষ্টিভংগীৰ বিষয়ে লিখক ।

(*c*) Write briefly about radical feminism and cultural feminism. 2+2 = 4
উগ্ৰ নাৰীবাদ আৰু সাংস্কৃতিক নাৰীবাদৰ বিষয়ে সংক্ষেপে লিখক ।

(*d*) Write briefly about any four input functions of a political system as put forward by Gabriel Almond.
গেব্ৰিয়েল আল্‌মণ্ডে মত প্ৰকাশ কৰা অনুসৰি এটা ৰাজনৈতিক ব্যৱস্থাৰ যিকোনো চাৰিটা উপকৰণ কার্য্যৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখক ।

(*e*) Write a short note on the institutional approach to political analysis.
ৰাজনৈতিক বিশ্লেষণৰ আনুষ্ঠানিক দৃষ্টিভংগীৰ বিষয়ে এটি চমুটোকা লিখক ।

(*f*) Explain any four characteristics of parliamentary form of Government.
সংসদীয় পদ্ধতিৰ চৰকাৰৰ যিকোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্য ব্যাখ্যা কৰক ।

(*g*) Write about the importance of mass-media and peer groups as agents of political socialisation of a person. 2+2 = 4
এজন ব্যক্তিৰ ৰাজনৈতিক সামাজিকীকৰণৰ বাহক হিচাপে গণ মাধ্যম আৰু সমনীয়াৰ দলৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে লিখক ।

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Explain David Easton's views on behavioural approach to political analysis.
ৰাজনৈতিক বিশ্লেষণৰ আচৰণবাদী দৃষ্টিভংগীৰ বিষয়ে ডেভিড ইষ্টনৰ মতামত ব্যাখ্যা কৰক ।

(*b*) Discuss any six characteristics of Marxist democracy.
মাৰ্ক্সীয় গণতন্ত্ৰৰ যিকোনো ছয়টা বৈশিষ্ট্য আলোচনা কৰক ।

(*c*) Write briefly about any three functions of the legislature. Explain any three basic principles of the theory of separation of power. 3+3 = 6
বিধানমণ্ডৰ যিকোনো তিনিটা কাৰ্য্যৰ বিষয়ে সংক্ষেপে লিখক । ক্ষমতাৰ পৃথকীকৰণ তত্ত্বৰ তিনিটা প্ৰধান নীতি ব্যাখ্যা কৰক ।

(*d*) Examine the importance of pressure groups in a political system.
এটা ৰাজনৈতিক ব্যৱস্থাত প্ৰভাৱ গোষ্ঠীসমূহৰ গুৰুত্ব পৰীক্ষা কৰক ।

(*e*) Explain the meaning of political culture. Write briefly about civic political culture. 4+2 = 6
ৰাজনৈতিক সংস্কৃতিৰ অৰ্থ ব্যাখ্যা কৰক । পৌৰ ৰাজনৈতিক সংস্কৃতিৰ বিষয়ে সংক্ষেপে লিখক ।

(*f*) Prepare a note on the decision-making approach to the study of political Science.
ৰাজনীতি বিজ্ঞান অধ্যয়নৰ সিদ্ধান্ত–গ্রহণকাৰী দৃষ্টিভংগীৰ বিষয়ে এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰক ।

(*g*) Explain any two characteristics of unitary form of Government. Mention four merits and four demerits of this type of Government. 2+4 = 6
এককেন্দ্ৰীক চৰকাৰৰ যিকোনো দুটা বৈশিষ্ট্য ব্যাখ্যা কৰক । এই প্ৰকাৰৰ চৰকাৰৰ চাৰিটা গুণ আৰু চাৰিটা দোষ উল্লেখ কৰক ।

[23-HKUD2SN-23D2]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

EDUCATION

(*Psychological Foundation of Education*)

[GED S2 - 01]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$

তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Briefly mention about the oldest method of educational psychology.
শিক্ষা মনোবিজ্ঞানৰ আটাইতকৈ পুৰণি পদ্ধতিটোৰ বিষয়ে চমুকৈ উল্লেখ কৰক ।

(*b*) Why is early childhood stage popularly called as 'the chatterbox age' ?
আগতীয়া বাল্যকালক কিয় 'অনৰ্গল কথা কোৱাৰ বয়স' বুলি কোৱা হয় ?

(*c*) List out the characteristics of delinquent adolescents.
অপৰাধপ্ৰৱণ কিশোৰ–কিশোৰীৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ তালিকাভুক্ত কৰক ।

(*d*) What are the types of memory ?
স্মৃতিৰ প্ৰকাৰসমূহ কি কি ?

(*e*) Differentiate between intelligence and creativity.
বুদ্ধি আৰু সৃজনশীলতাৰ মাজত পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰক ।

(*f*) State the characteristics of personality.
ব্যক্তিত্বৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ উল্লেখ কৰক ।

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss the relationship between growth and development.
বৰ্দ্ধন আৰু বিকাশৰ মাজত থকা সম্বন্ধৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*b*) Discuss briefly the hazards faced by the children in their later childhood stage.
শেহতীয়া বাল্যকাল স্তৰত, শিশুসকলে সন্মুখীন হোৱা সমস্যাসমূহ চমুকৈ আলোচনা কৰক ।

(*c*) List out the main factors that lead to juvenile delinquency.
কৌশোৰকালৰ অপৰাধ প্ৰৱণতাৰ লগত জড়িত প্ৰধান কাৰণসমূহ তালিকাভুক্ত কৰক ।

(*d*) Why do people forget ? Find out the major causes that lead to forgetting.
মানুহে কিয় পাহৰে ? বিস্মৃতিৰ প্ৰধান কাৰণসমূহ বাচি উলিয়াওক ।

(*e*) Discuss briefly the psychological needs of the adolescence period.
কৌশৰকালৰ মনোবৈজ্ঞানিক প্ৰয়োজনসমূহ চমুকৈ আলোচনা কৰক ।

(*f*) Classify the exceptional children on the basis of physical exceptionality.
শাৰীৰিক ব্যাতিক্ৰমতাৰ ভিত্তিত, ব্যতিক্ৰমী শিশুসকলক শ্ৰেণীভুক্ত কৰক ।

(*g*) Give a brief description of Freud's psycho-analytic theory of personality.
ফ্ৰয়েডৰ ব্যক্তিত্বৰ মনোবিশ্লেষণাত্মক তত্ত্বৰ এটা চমু বিৱৰণ দিয়ক ।

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Define educational psychology. Discuss the major study areas of educational psychology.
শিক্ষা মনোবিজ্ঞানৰ সংজ্ঞা দিয়ক । শিক্ষা মনোবিজ্ঞানৰ অধ্যয়ন ক্ষেত্ৰসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*b*) Elaborate any two methods of educational psychology with its merits and limitations.
সুবিধা আৰু সীমাবদ্ধতাৰ সৈতে, শিক্ষা মনোবিজ্ঞানৰ যিকোনো দুটা পদ্ধতিৰ বিষয়ে বিশদভাৱে লিখক ।

(*c*) Give detailed description of two major behavioristic theories along with its educational implications.
শৈক্ষিক তাৎপর্য্যতাৰ সৈতে, যিকোনো দুটা আচৰণবাদী তত্ত্বৰ বিষয়ে বর্ণনা প্রদান কৰক ।

(*d*) Describe the principles of development.
বিকাশৰ নীতিসমূহ বর্ণনা কৰক ।

(*e*) What is Intelligence ? Give an account of the different theories of intelligence.
বুদ্ধি বুলিলে কি বুজায় ? বুদ্ধিৰ বিভিন্ন তত্ত্বসমূহৰ বিষয়ে এটা বর্ণনা দিয়ক ।

(*f*) How does culture influence on personality development of a children ? Discuss.
এটি শিশুৰ ব্যক্তিত্ব গঠনত সংস্কৃতিয়ে কিদৰে প্রভাৱ পেলায় ? আলোচনা কৰক ।

(*g*) What is meant by adjustment mechanism ? Discuss the common mechanism of adjustment.
সমাযোজন কৌশল বুলিলে কি বুজায় ? সমাযোজনৰ উমৈহতীয়া কৌশলসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

[23-HKUD2SN-23D2]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

SOCIOLOGY

(*Sociological Theories*)

[GSO S2 - 01]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$

তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What is meant by Enlightenment ?
প্ৰবুদ্ধি বুলিলে কি বুজায় ?

(*b*) Explain the meaning of Marx's concept of Alienation.
মাৰ্ক্সৰ বিচ্ছিন্নতা ধাৰণাটোৰ অৰ্থ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*c*) Define Polytheism.
বহুদৈৱবাদৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

(*d*) What is meant by Inductive Sociology ?
আগমনাত্মক সমাজতত্ত্ব মানে কি ?

(*e*) Define the method of 'concomitant variation'
আনুষঙ্গিক পৰিবৰ্তনৰ পদ্ধতিৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

(*f*) Define morality.
নৈতিকতাৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Explain Durkheim's concept of Social Solidarity.
দুৰখেইমৰ সামাজিক সংহতিৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰক ।

(*b*) Write a note on Use value and Exchange value.
ব্যৱহাৰ্য্য মূল্য আৰু বিনিময় মূল্যৰ ওপৰত এটা চমুটোকা লিখক ।

(*c*) Describe the concept of money as described by Simmel.
চিমেলে বৰ্ণনা কৰা মুদ্ৰাৰ ধাৰণাটো বৰ্ণনা কৰক ।

(*d*) Discuss the subjective meaning of Social Action.
সামাজিক ক্ৰিয়াৰ ব্যক্তিনিষ্ঠ অৰ্থ আলোচনা কৰক ।

(*e*) Write a note on Weber's concept of Bureaucracy.
ৱেবাৰৰ আমোলাতন্ত্ৰৰ ওপৰত এটা টোকা লিখক ।

(*f*) How is Weber's interpretation of capitalism different from Karl Marx ?
ৱেবাৰৰ পুঁজিবাদৰ ব্যাখ্যা কার্ল মার্ক্সৰ ব্যাখ্যাতকৈ কিহত পৃথক ?

(*g*) Discuss the differences between Residues and Derivations.
অৱশেষ আৰু সিদ্ধান্তৰ মাজৰ পাৰ্থক্যসমূহ আলোচনা কৰক ।

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Throw light on emergence of sociology and sociological thought.
সমাজতত্ত্ব আৰু সমাজতাত্ত্বিক চিন্তাধাৰাৰ উত্থানৰ ওপৰত এক অৱলোকন কৰক ।

(*b*) Discuss the factors of French Revolution.
ফৰাছী বিপ্লৱৰ কাৰকসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*c*) Describe Auguste Comte's interpretation of sociology as a scientific study of society.
সমাজতত্ত্বক এক বৈজ্ঞানিক অধ্যয়নৰ বিষয় হিচাপে অগষ্ট ক'টৰ মতামত বৰ্ণনা কৰক ।

(*d*) Analyse the social evolutionism of Spencer.
স্পেনচাৰৰ সামাজিক বিবৰ্তনবাদৰ ওপৰত এক পৰ্য্যালোচনা কৰক ।

(*e*) Explain Durkheim's idea of Social Fact.
দুৰখেইমৰ সামাজিক তথ্যৰ ধাৰাণাটো ব্যাখ্যা কৰক ।

(*f*) Define suicide. Describe the various kinds of suicide with appropriate examples.
আত্মহত্যাৰ সংজ্ঞা দিয়ক । আত্মহত্যাৰ প্ৰকাৰসমূহ সঠিক উদাহৰণসহ বৰ্ণনা কৰক ।

(*g*) Critically analyse the Marx's theory of surplus value.
মাৰ্ক্সৰ ৰাহি মূল্যতত্ত্বৰ সম্পৰ্কে সমালোচনাত্মক পৰ্য্যালোচনা কৰক ।

[23-HKUD2SN-23D2]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

ECONOMICS

(*Introduction to Economic Theory-II*)

[GEC S2 - 01]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What is meant by personal distribution ?
ব্যক্তিগত বিতৰণ বুলিলে কি বুজা যায় ?

(*b*) Cite an example of real wage.
প্ৰকৃত মজুৰিৰ এটা উদাহৰণ আগবঢ়াওক ।

(*c*) What is meant by interest ?
সুত বুলিলে কি বুজা যায় ?

(*d*) State the concept of multiplier in Economics ?
অৰ্থবিজ্ঞানত গুণক ধাৰণাটো উল্লেখ কৰক ।

(*e*) Show the four stages of business cycles with the help of a figure.
ব্যৱসায় চক্ৰৰ চাৰিটা স্তৰ চিত্ৰৰ সহায়ত দেখুৱাওক ।

(*f*) Define IS curve.
IS ৰেখাৰ সংজ্ঞা আগবঢ়াওক ।

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Explain the relationship between liquidity preference and rate of interest, according to Keynes.
কেইন্সৰ মতে, তাৰল্য প্ৰীতি আৰু সুতৰ মাজৰ সম্পৰ্কটো বৰ্ণনা কৰক ।

(*b*) Distinguish between induced investment and autonomous investment.
উদগণিমূলক বিনিয়োগ আৰু স্বয়ংক্ৰিয় বিনিয়োগৰ মাজৰ পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰক ।

(*c*) Discuss the concept of rent as outlined by Ricardo.
ৰিকার্ডই আগবঢ়োৱা খাজনাৰ ধাৰণাটি আলোচনা কৰক ।

(*d*) Discuss the concept of social welfare.
সামাজিক কল্যাণৰ ধাৰণাটো আলোচনা কৰক ।

(*e*) Discuss the concept of marginal propensity to consume.
ভোগৰ প্ৰান্তিক প্ৰৱণতা ধাৰণাটি আলোচনা কৰক ।

(*f*) Why business cycles occur ? Discuss.
ব্যৱসায় চক্ৰ কিয় উদ্ভৱ হয় ? আলোচনা কৰক ।

(*g*) Briefly explain the concept of value judgement in welfare economics.
কল্যাণ অৰ্থবিজ্ঞানত মূল্য বিচাৰৰ ধাৰণাটো চমুকৈ বৰ্ণনা কৰক ।

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) State the assumptions and major features of Hick's theory of business cycles. $4+2 = 6$
হিক্সৰ ব্যৱসায় চক্ৰৰ মূল অভিধাৰণা আৰু বৈশিষ্ট্যবোৰ আলোচনা কৰক ।

(*b*) Explain the working of the accelerator with the help of appropriate example.
উপযুক্ত চিত্রৰ সহায়ত ত্বৰণৰ কার্য্যপ্রণালী ব্যাখ্যা কৰক ।

(*c*) Discuss the concept of effective demand with the help of appropriate figure.
উপযুক্ত চিত্রৰ সহায়ত সক্রিয় চাহিদা ধাৰণাটি আলোচনা কৰক ।

(*d*) 'An entrepreneur earns profit for bearing uncertainties in business.' Discuss the statement.
'ব্যৱসায়ত অনিশ্চয়তা বহন কৰা বাবে এজন উদ্যোগীয়ে লাভ আহৰণ কৰে ।' বাক্যশাৰী আলোচনা কৰক ।

(*e*) Discuss derivation of the LM curve with the help of appropriate figure.
LM ৰেখা কেনেদৰে আহৰণ কৰা হয় উপযুক্ত চিত্রৰ সহায়ত আলোচনা কৰক ।

(*f*) Discuss how a trade union can get maximum wages through the process of collective bargaining. Use appropriate diagram in your explanation.
যৌথ দৰাদৰিৰ সহায়ত শ্রমিক সংস্থা এটাই কেনেদৰে সর্বোচ্চ মজুৰি লাভ কৰে আলোচনা কৰক । বিশ্লেষণত উপযুক্ত চিত্রৰ সহায় লওঁক ।

(*g*) On what grounds did Keynes criticise the classical theory of employment ? Discuss.
নিয়োগৰ সংস্থাণিক তত্ত্বটিক কেইন্সে কিহৰ ভিত্তিত সমালোচনা কৰিছে ? আলোচনা কৰক ।

[23-HKUD2SN-23D2]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

PHILOSOPHY

(*Logic-II*)

[GPH S2 - 01]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What is Venn diagram ?
ভেন্ চিত্ৰ কি ?

(*b*) What is mood ?
মুৰ্তি কি ?

(*c*) What are the figures of syllogism ?
নিৰপেক্ষ ন্যায়ৰ সংস্থানসমূহ কি কি ?

(*d*) Define middle term.
হেতুপদৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

(*e*) Write the first rule of categorical syllogism.
নিৰপেক্ষ ন্যায়ৰ প্ৰথম নিয়মটো কি লিখক ।

(*f*) What is meant by method of deduction ?
নিগমন পদ্ধতি বুলিলে কি বুজায় ?

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Write a short note on propositions of a categorical syllogism.
নিৰপেক্ষ ন্যায়ৰ বচনসমূহৰ বিষয়ে এটি চমুটোকা লিখক ।

(*b*) Distinguish between premises and terms.
আশ্ৰয়বচন আৰু পদৰ মাজত পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰক ।

(*c*) Write a short note on Fallacy of illicit minor.
অবৈধ পক্ষ দোষৰ বিষয়ে এটি চমুটোকা লিখক ।

(*d*) Briefly state the meaning of proof.
প্ৰমাণৰ অৰ্থ সম্পৰ্কে চমুকৈ লিখক ।

(*e*) Briefly explain the decision procedure.
সিদ্ধান্ত প্ৰণালীৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*f*) Write a short note on symbolisation of A, E, I and O propositions in Boolean interpretation.
বুলীয়ান ব্যাখ্যাত A, E, I আৰু O বচনৰ প্ৰতীকিকৰণৰ বিষয়ে এটি চমুটোকা লিখক ।

(*g*) What are the elementary valid argument forms ? What is their utility in testing arguments ?
প্ৰাথমিক বৈধ যুক্তিৰ আকাৰ কি ? যুক্তিৰ পৰীক্ষা কৰাত ইয়াৰ উপযোগিতা কি ?

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What are the basic points of difference between the rules of inference and the rules of replacement ? Explain.
অনুমানৰ সূত্ৰ আৰু প্ৰতিস্থাপনৰ সূত্ৰৰ মূল পাৰ্থক্য কি ? আলোচনা কৰক ।

(*b*) Explain the nature and characteristics of induction.
আগমনৰ প্ৰকৃতি আৰু বৈশিষ্ট্য আলোচনা কৰক ।

(*c*) Discuss the nature of analogy.
সাদৃশ্যমূলক অনুমানৰ প্ৰকৃতি আলোচনা কৰক ।

(*d*) Explain J. S. Mill's definition of causality.
জে॰ এছ॰ মিলৰ কাৰণত্বৰ তত্ত্বটো ব্যাখ্যা কৰক ।

(*e*) Explain the meaning of hypothesis.
প্ৰকল্পৰ অৰ্থ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*f*) Explain the procedure for refutation by analogy.
সাদৃশ্যনুমানৰ দ্বাৰা অস্বীকাৰৰ পদ্ধতিটোক ব্যাখ্যা কৰক ।

(*g*) Explain after Hume the problem of justification of Induction.
হিউমৰ মত অনুসৰি আগমনৰ প্ৰমাণীকৰণৰ সমস্যাটো আলোচনা কৰক ।

[23-HKUD2SN-23D2]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

HISTORY

(*History of India from the Sultanate to the Mughals*)

[GHT S2 - 01]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Name two literary sources of medieval India.
মধ্যযুগৰ ভাৰতৰ ইতিহাসৰ দুটা সাহিত্যগত সমলৰ নাম লিখক ।

(*b*) Name two Bhakti saints of medieval period.
মধ্যযুগৰ ভক্তি–আন্দোলনৰ দুজন গুৰুৰ নাম উল্লেখ কৰক ।

(*c*) Was Akbar a liberal ruler ? Give two reasons.
আকবৰ এজন উদাৰ শাসক আছিল নেকি ? দুটা কাৰণ দৰ্শাৱক ।

(*d*) Mention two types of land in the Sultanate period.
চুলতানসকলৰ দিনৰ ভূমিৰ দুটা প্ৰকাৰৰ নাম উল্লেখ কৰক ।

(*e*) Mention two salient features of the Mughal administration.
মোগল প্ৰশাসনৰ দুটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰক ।

(*f*) What do you mean by the term 'Sati' ?
সতী বুলিলে কি বুজায় ?

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Briefly discuss about the religious tax of the Mughal period.
মোগল শাসন কালৰ ধৰ্মীয় কৰৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰক ।

(*b*) Who was Raziya Sultana ? Briefly discuss.
ৰেজিয়া চুলতানা কোন আছিল ? চমুকৈ আলোচনা কৰক ।

(*c*) What led to the decline of Mughal nobility ?
মোগল অভিজাত শ্ৰেণীৰ পতনৰ বাবে কেনে পৰিস্থিতি জগৰীয়া আছিল ?

(*d*) What were the different wings of Judiciary during the Sultanate period ?
চুলতানসকলৰ দিনৰ আইন ব্যৱস্থাৰ বিভিন্ন ভাগ কি কি আছিল ?

(*e*) Write a short note on Sufi movement.
চুফী আন্দোলনৰ ওপৰত এটি চমু টোকা লিখক ।

(*f*) Write a short note on the battle of Panipath.
পানিপথৰ যুদ্ধৰ ওপৰত এটি চমু টোকা লিখক ।

(*g*) Briefly discuss the administrative reforms of Sher Shah Suri.
শ্বেৰ শ্বাহ সুৰীৰ প্ৰশাসনিক সংস্কাৰসমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰক ।

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) 'The Bhakti movement strongly denounced the evils of Hinduism'.- What were the evils of Hinduism ? Briefly discuss the teachings of Bhakti movement. 3+3 = 6
'ভক্তি আন্দোলনে হিন্দু ধৰ্মৰ কুসংস্কাৰবোৰৰ প্ৰবল বিৰোধিতা কৰিছিল' । হিন্দুধৰ্মৰ কুসংস্কাৰ বিলাক কি কি আছিল ? ভক্তি আন্দোলনৰ বাণীসমূহ চমুকৈ আলোচনা কৰক ।

(*b*) Discuss the rise and fall of the Vijayanagar Kingdom.
বিজয়নগৰ ৰাজ্যৰ উত্থান আৰু পতনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*c*) Analyze the factors responsible for the downfall of the Marathas.
মাৰাঠাসকলৰ পতনৰ উপাদানসমূহ বিশ্লেষণ কৰক ।

(*d*) Write about the contribution of Krishnadeva Raya towards art and culture.
কৃষ্ণদেৱ ৰায়ৰ কলা–সংস্কৃতিৰ প্ৰতি অৱদান সম্পৰ্কে লিখক ।

(*e*) 'Sher Shah Suri rose to prominance by dint of his personal merit'- in light of the above statement discuss the expansionist policy of Sher Shah.
'নিজৰ ব্যক্তিগত চেষ্টা আৰু গুণৰ বলত শ্বেৰ শ্বাহ্ সুৰীয়ে খ্যাতি লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল'– ওপৰৰ বাক্যশাৰীৰ আধাৰত শ্বেৰ শ্বাহৰ সম্প্ৰসাৰণবাদী নীতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*f*) What were the features of Infallibility Decree ?
'অভ্ৰান্ত অজ্ঞা'ৰ বৈশিষ্টসমূহ কি কি আছিল ?

(*g*) 'Jagirdari system of Mughals was a part of feudal structure.'- In light of the above statement discuss the features of Jagirdari system.
'মোগলসকলৰ জাগীৰদাৰী প্ৰথাটো সামন্তবাদৰ এটা অংশ'– ওপৰৰ বাক্যশাৰীৰ আধাৰত জাগীৰদাৰী ব্যৱস্থা/প্ৰথাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰক ।

[23-HKUD2SN-23D2]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

MASS COMMUNICATON

(*Journalism*)

[GJMC S2 - 01]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Mention any four qualities that make a good journalist.
এগৰাকী ভাল সাংবাদিক হ'বলৈ প্ৰয়োজন হোৱা যিকোনো চাৰিটা গুণ উল্লেখ কৰক ।

(*b*) What is 'Embedded Journalism' ?
প্ৰোথিত সাংবাদিকতা মানে কি ?

(*c*) What are the different categories of certification as provided under CBFC ?
CBFC ৰ অধীনত কি কি শাখাত প্ৰমাণ পত্ৰ প্ৰদান কৰা হয় ?

(*d*) Give two examples of hard news story.
হাৰ্ড বাতৰিৰ দুটা উদাহৰণ দৰ্শাওক ।

(*e*) What is the Inverted Pyramid style ?
ওলোটা পিৰামিড শৈলী কি ?

(*f*) What is the meaning of Primary Optical Area ?
'মুখ্য দৃষ্টি ক্ষেত্ৰ' মানে কি ?

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Analyze the role played by journalists in a society.
সমাজত সাংবাদিকৰ ভূমিকা বিশ্লেষণ কৰক ।

(*b*) What do you mean by rights of journalists ?
সাংবাদিকৰ অধিকাৰ বুলিলে কি বুজায় ?

(*c*) Describe the principles that need to be followed while writing news.
বাতৰি লিখাৰ সময়ত মানি চলিবলগীয়া নীতিবোৰ বহলাই লিখক ।

(*d*) What are news values ? Explain with an example.
বাতৰি–প্ৰমূল্য মানে কি ? এক উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*e*) How can a science reporter collect his/her/their story ?
এজন বিজ্ঞান সাংবাদিকে কেনেদৰে সংবাদ সমল গোটায় ?

(*f*) Explain the importance of headline in a news story.
এটা সংবাদত শিৰোনামৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰক ।

(*g*) State the differences between page layout and page make-up.
পৃষ্ঠাৰ মুদ্ৰণসজ্জা আৰু পৃষ্ঠাসজ্জাৰ পাৰ্থক্যসমূহ উল্লেখ কৰক ।

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What are the different types of journalism based on the writing style ? Explain with examples.
লিখিত পদ্ধতিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি সাংবাদিকতাৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ কি কি ? উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*b*) Discuss the various sources of news.
বাতৰিৰ বিভিন্ন উৎসসমূহ কি কি আলোচনা কৰক ।

(*c*) Describe the responsibilities that a reporter has to undertake during the course of reporting.
সংবাদ পৰিবেশন কৰাৰ সময়ত সাংবাদিক এজনে কৰিব লগিয়া দায়িত্ববোৰ বৰ্ণনা কৰক ।

(*d*) Why is conflict reporting sensitive ? Discuss with examples.
সংঘাত কেন্দ্রিক ৰিপ'র্টিং সংবেদনশীল কিয় ? উদাহৰণসহ আলোচনা কৰক ।

(*e*) Describe the basic set up of a newsroom with the help of a diagram. Mention the role played by a sub-editor in a news organisation.
এটা বাতৰি কোঠাৰ সাধাৰণ সাংগঠনিক গাঁথনিটো এটা চিত্ৰৰ সহায়ত বৰ্ণনা কৰক । এজন উপ–সম্পাদকৰ এটা বাতৰি সংস্থাত কি ভূমিকা থাকে উল্লেখ কৰক ।

(*f*) Describe the various stages of photo editing.
আলোকচিত্ৰ সম্পাদনাৰ বিভিন্ন স্তৰসমূহ বৰ্ণনা কৰক ।

(*g*) What are the roles and functions of a news agency ?
বাতৰি প্ৰতিষ্ঠান এটাৰ ভূমিকা আৰু কার্য্যাৱলী কি ?

[23-HKUD2SN-23D2]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

MATHEMATICS

(*Abstract Algebra and Discrete Mathematics*)

[GMA S2 - 01]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer any *five* from the following questions : $2 \times 5 = 10$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) Let $A = \{1, 2, 3\}$, $B = \{a, b, c\}$. How many relations are there from A to B ? Write down any two relations from A to B.
ধৰা হ'ল $A = \{1, 2, 3\}$, $B = \{a, b, c\}$ A ৰ পৰা B লৈ কিমানটা সম্বন্ধ আছে ? A ৰ পৰা B লৈ যিকোনো দুটা সম্বন্ধ লিখক ।

(*b*) Write down any four permutations on the set $S = \{a, b, c\}$.
$S = \{a, b, c\}$ সংহতিত সংজ্ঞাৱদ্ধ যিকোনো চাৰিটা বিন্যাস লিখক ।

(*c*) Let R_+ be the multiplicative group of positive real numbers and R be the additive group of real numbers. Define $f : R_+ \to R, f(x) = \log_e x$. Examine if f is a homomorphism.
ধৰা হ'ল R_+ ধনাত্মক বাস্তৱ সংখ্যাৰ গুণাধীনত সংঘ, আৰু R বাস্তৱ সংখ্যাৰ যোগাধীনত সংঘ । এটা মানচিত্ৰন f অৰ সংজ্ঞা এনেদৰে দিয়া আছে

$$f : R_+ \to R, f(x) = \log_e x$$

f অনুৰূপতা হয়নে নহয় পৰীক্ষা কৰক ।

(*d*) Find the number of license plates that can be made where each plate contains two distinct English letters followed by four distinct digits.
এখন অনুজ্ঞা ফলকত ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ দুটা পৃথক আখৰ আৰু তাৰ ঠিক পাছত চাৰিটা পৃথক অংক আছে । কিমানকেইখন অনুজ্ঞা ফলক প্ৰস্তুত কৰিব পৰা যাব ?

(*e*) Write the component of the following compound statement and check the compound statement is true or false.
125 is a multiple of 7 or 8.
তলৰ যৌগিক উক্তিটোৰ উপাদানবোৰ পৃথক কৰক আৰু যৌগিক উক্তিটো সচাঁনে মিছা পৰীক্ষা কৰক ।
125 হল 7 বা 8 ৰ গুণিতক ।

(*f*) Give an example of a Boolean Algebra with 16 elements.
এটা 16 টা মৌলবিশিষ্ট বুলীয় বীজগণিতৰ উদাহৰণ দিয়ক ।

2. Answer any *six* from the following questions : $4 \times 6 = 24$
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) Let z be the set of integers. Let $R = \{(a,b) : a,b \in z, a-b$ is divisible by $5\}$. Examine if R is an equivalence relation on z.
z অখণ্ড সংখ্যাৰ সংহতি । ধৰা হল $R = \{(a,b) : a,b \in z, 5$ অৰ দ্বাৰা $(a-b)$ বিভাজ্য$\}$. z অত R সমতুল্যতা সম্বন্ধ হয়নে নহয় পৰীক্ষা কৰক ।

(*b*) Let R be the set of real numbers. Examine if the binary operation * defined by $a*b = a+4b;\ a,b \in R$ is (*i*) commutative, (*ii*) associative.
ধৰা হল R এটা বাস্তৱ সংখ্যাৰ সংহতি । $a*b = a+4b;\ a,b \in R$ ৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত দ্বৈত প্ৰক্ৰিয়া * টো (*i*) ক্ৰম বিনিময় নে, (*ii*) সাহচৰ্য্য বিধিৰ পৰীক্ষা কৰক ।

(*c*) Let G be a group. Prove that
(*i*) inverse of each element in G is unique.
(*ii*) $(ab)^{-1} = b^{-1}a^{-1}$ for all $a, b \in G$.
ধৰা হল G এটা সংঘ । প্ৰমাণ কৰক যে
(*i*) G ৰ প্ৰত্যেক মৌলৰ বিপৰীত অদ্বিতীয়
(*ii*) $(ab)^{-1} = b^{-1}a^{-1}$, $\forall a, b \in G$.

(*d*) Define a cyclic group. Prove that every cyclic group is Abelian. 1+3 = 4
চক্ৰীয় সংঘৰ সংজ্ঞা লিখক । প্ৰমাণ কৰক যে, প্ৰত্যেক চক্ৰীয় সংঘই আৱেলীয় ।

(*e*) Let G be a group and H be a subgroup of G. Let $a, b \in G$. Show that two right cosets Ha, Hb are equal if and only if the two left cosets $a^{-1}H$, $b^{-1}H$ are equal.
G এটা সংঘ আৰু H, G ৰ এটা উপসংঘ । ধৰা হল $a, b \in G$. দেখুৱাওক যে Ha, Hb সোঁ সহসংহতি দুটা সমান যদি আৰু যদিহে $a^{-1}H$, $b^{-1}H$ বাওঁ সহসংহতি দুটা সমান ।

(*f*) Prove that the intersection of any two normal subgroup of a group is again a normal subgroup of the group.
প্ৰমাণ কৰক যে এটা সংঘৰ দুটা নিশ্চৰ উপসংঘৰ ছেদনো এটা নিশ্চৰ উপসংঘ ।

(*g*) Define integral domain. Give an example of an integral domain which is not a field. 2+2 = 4
সমাকল প্ৰান্তৰ সংজ্ঞা লিখক । এনে এটা সমাকল প্ৰান্তৰ উদাহৰণ দিয়ক যিটো ক্ষেত্ৰ নহয় ।

3. Answer any *six* from the following questions : $6 \times 6 = 36$
তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) Let $S = \{1, 2, 3, 4\}$. How many permutations are there on S ? Write down any six permutations on S.
ধৰা হল $S = \{1, 2, 3, 4\}$. S অত মুঠতে কিমানটা বিন্যাস আছে ? S অত সংজ্ঞাৱদ্ধ যিকোনো পাঁচটা বিন্যাস লিখক ।

(*b*) Define isomorphism of groups. Let $f:G\to G'$ be an isomorphism from a group G to a group G'. If G' is cyclic, prove that G is also cyclic.
সংঘৰ সম অনুৰূপতাৰ সংজ্ঞা লিখক । ধৰা হল G সংঘৰ পৰা G' সংঘলৈ $f:G\to G'$ এটা সম অনুৰূপতা । যদি G' চক্রীয় প্রমাণ কৰক যে G চক্রীয় ।

(*c*) Let $R^2=\{(a,b):a,b$ are reals$\}$we define $(a,b)+(c,d)=(a+c,b+d)$
$(a,b)(c,d)=(ac,bd)$
a, b, c, d are reals. Show that R^2 is a commutative ring with unity.
ধৰা হল $R^2=\{(a,b):a,b$ বাস্তৱ সংখ্যা$\}$ সংজ্ঞাৱদ্ধ কৰা হল
$(a,b)+(c,d)=(a+c,b+d)$
$(a,b)(c,d)=(ac,bd)$ a, b, c, d বাস্তৱ । দেখুৱাওক যে R^2 এটা একক সহ ক্রমবিনিময় বলয় ।

(*d*) Define basis of a vector space $R^3(R)$. Consider the vector space $R^3(R)$ under componentwise addition and componentwise scalar multiplication. Examine if the set $\{(1,2,1), (2,1,0), (1,-1,2)\}$ is a basis of $R^3(R)$.
$R^3(R)$ ভেক্টৰ স্থানৰ আধাৰৰ সংজ্ঞা লিখক । ধৰা হল মৌল ক্রমিক যোগ আৰু মৌল ক্রমিক স্কেলাৰ পুৰণৰ অধীনত $R^3(R)$ এটা ভেক্টৰ স্থান । $\{(1,2,1), (2,1,0), (1,-1,2)\}$, সংহতিটো $R^3(R)$ অৰ আধাৰ হয়নে নহয় পৰীক্ষা কৰক ।

(*e*) Define permutative and combination. Two distinguishable dice are rolled. In how many ways can we get a sum of 7 or 9 ?
বিন্যাস আৰু দলৰ সংজ্ঞা লিখক । দুটা পৃথক লুডুগুটি দলিয়াই দিয়া হল । কিমানটা উপায়ে 7 বা 9 যোগফল পাব পাৰি ?

(*f*) Describe in details about logical connective.
যৌক্তিক সংযোজকৰ বিষয়ে বহলাই লিখক ।

(*g*) Let $B = \{1,2,5,10,17,34,85,170\}$ be the set of all positive divisors of 170. Define $+, \cdot, '$ in B as follows :

$a + b$ = LCM of a, b; $a.b$ = GCD of a, b; $a' = \frac{170}{a}$. Examine if $(B, +, \cdot, ')$ is a Boolean algebra.

ধৰা হল 170 ৰ সকলো ধনাত্মক ভাজকৰ সংহতিটো $B = \{1,2,5,10,17,34,85,170\}$. B ত $+, \cdot, '$ প্ৰক্ৰিয়াৰ সংজ্ঞা এনেদৰে দিয়া আছে ।

$a + b$ = a, b ৰ ল.সা.গু, $a.b = a,b$ ৰ গ.সা.গু, $a' = \frac{170}{a}$. $(B, +, \cdot, ')$ বুলীয় বীজগণিত হয়নে, পৰীক্ষা কৰক ।

No. of Printed Pages—2 **730 (SK 02)**

[23-HKUD2SN-23D2]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

SANSKRIT

(*Sanskrit Grammar*)

[GSK S2 - 01]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ যিকোনো *পাঁচটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $2 \times 5 = 10$

(*a*) ব্যকৰণৰ সংজ্ঞা চমুকৈ লিখক ।

(*b*) ব্যাকৰণত 'সূত্ৰ' বুলিলে কি বুজা যায় লিখক ।

(*c*) মুগ্ধবোধ ব্যাকৰণৰ ওপৰত ৰচনা কৰা কিতাপসমূহৰ নাম লিখক ।

(*d*) মাহেশ্বৰ সূত্ৰ বুলিলে কি বুজা যায় লিখক ।

(*e*) প্ৰত্যয় কাক বোলে আৰু ইয়াৰ এটি উদাহৰণ দাঙি ধৰক ।

(*f*) 'এক' শব্দৰ তৃতীয়া বিভক্তিৰ ৰূপটো লিখক ।

2. তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ যিকোনো *ছয়টাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $4 \times 6 = 24$

(*a*) সন্ধি কাক বোলে আৰু ই কেইপ্ৰকাৰৰ উদাহৰণেৰে সৈতে বুজাই লিখক ।

(*b*) কাৰক কাক বোলে আৰু ই কেইপ্ৰকাৰৰ বহলাই লিখক ।

(*c*) সমাস কাক বোলে আৰু ই কেইপ্ৰকাৰৰ নামবোৰ লিখক ।

(*d*) প্ৰত্যয়ৰ শ্ৰেণীবিভাগসমূহ উদাহৰণেৰে সৈতে লিখক ।

(*e*) বাচ্য কাক বোলে আৰু ই কেইপ্ৰকাৰৰ বহলাই লিখক ।

(*f*) সংস্কৃত সংখ্যাবাচক শব্দৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ লিখক ।

(*g*) মুগ্ধবোধ ব্যাকৰণৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখক ।

3. তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ যিকোনো *ছয়টাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $6 \times 6 = 36$

(*a*) তৎপুৰুষ সমাসৰ বিষয়ে উদাহৰণসহ বুজাই লিখক ।

(*b*) পাণিনিৰ পৰবৰ্তী বৈয়াকৰণবিদসকলৰ বিষয়ে লিখক ।

(*c*) কাত্যায়ন আৰু কাৰ্ত্তিকৰ বিষয়ে বহলাই লিখক ।

(*d*) পাণিনি ব্যাকৰণত ব্যাৱহাৰ হোৱা প্ৰত্যাহাৰসমূহৰ বিষয়ে লিখক ।

(*e*) সৰ্বনাম শব্দৰ ৰূপ বুলিলে কি বুজা যায় উদাহৰণসহ বহলাই লিখক ।

(*f*) ভূ ধাতুৰ ৰূপটো (লট, লোট, লঙ) লিখক ।

(*g*) বাৰি আৰু নদী শব্দৰ ৰূপটো সম্পূৰ্ণকৈ লিখক ।

[23-HKUD2SN-23D2]

B.A 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

ELECTIVE ASSAMESE

(অসমীয়া ভাষা)

[GAS S2 - 01]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $2 \times 5 = 10$

(*a*) বৰ্গীকৃত ভাষা বুলিলে কি বুজায় ?

(*b*) সমীভৱন বুলিলে কি বুজায় ? চমুকৈ লিখক ।

(*c*) অপভ্রংশৰ ক্ৰমবিকাশৰ সময়ক কেইটা আৰু কি কি ধাৰাত ভাগ কৰিব পাৰি । প্ৰত্যেকৰে সময়সীমা উল্লেখ কৰক ।

(*d*) বৈদিক ভাষাৰ ধ্বনিতাত্ত্বিক বৈশিষ্ট্য কেইটামান উল্লেখ কৰক ।

(*e*) পালি ভাষাৰ ধ্বনিতাত্ত্বিক বৈশিষ্ট্য কেইটামান উল্লেখ কৰক ।

(*f*) পাৰস্পৰিক সম্পৰ্কৰ আধাৰত আধুনিক ভাৰতীয় আৰ্য্যভাষাসমূহ কেইটা ভাগত আৰু কি কি ভাগ কৰিব পাৰি ? লিখক ।

2. তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $4 \times 6 = 24$

(*a*) কেণ্টুম শাখাৰ অন্তৰ্গত ভাষাসমূহৰ পৰিচয় আগবঢ়াওক ।

(*b*) বৈদিক আৰু সংস্কৃতৰ ৰূপতাত্ত্বিক দিশৰ পাৰ্থক্যবোৰ উল্লেখ কৰক ।

(*c*) 'পালি' নামৰ তাৎপর্য্য বিচাৰ কৰক ।

(*d*) 'প্ৰাকৃত' নামৰ তাৎপর্য্য বিচাৰ কৰক ।

(*e*) অপভ্রংশৰ ধ্বনিগত বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি ?

(*f*) নব্য ভাৰতীয় আর্য্যভাষাৰ অন্তর্গত পূৰ্বী শাখাৰ ভাষাসমূহৰ পৰিচয় আগবঢ়াওক ।

(*g*) অসমীয়া ভাষাৰ উদ্ভৱ আৰু ক্ৰমবিকাশ সম্পর্কে চমুকৈ লিখক ।

3. তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ
$6 \times 6 = 36$

(*a*) প্ৰাক্–শংকৰী যুগৰ অসমীয়া ভাষাৰ ভাষাতাত্ত্বিক বিশেষত্বসমূহৰ বিষয়ে লিখক ।

(*b*) 'বুৰঞ্জী সাহিত্যৰ ভাষা'– এই বিষয়ে এটি আলোচনা আগবঢ়াওক ।

(*c*) জোনাকী স্তৰৰ ভাষাৰ প্ৰৱাহ দুটা কি কি ? বিস্তৃত ভাৱে আলোচনা কৰক ।

(*d*) অসমীয়া ভাষাত দ্ৰাবিড় ভাষা গোষ্ঠীয় উপাদানৰ কি দৰে প্ৰবেশ ঘটিছে আলোচনা কৰক ।

(*e*) অসমীয়া ভাষাত থকা তিব্বত বর্মীয় ভাষাৰ ৰূপগত উপাদানসমূহ কি দৰে চিনাক্ত কৰিব পাৰি ? আলোচনা কৰক ।

(*f*) 'অসমীয়া ভাষাৰ শব্দভাণ্ডাৰ'– এই সম্পর্কে এটি আলোচনা আগবঢ়াওক ।

(*g*) অসমীয়া ভাষাৰ উপভাষা কেইপ্ৰকাৰৰ আৰু কি কি ? প্ৰতিবিধৰে পৰিচয় দাঙি ধৰক ।

[23-HKUD2SN-23D2]

B.Com / BBA 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

COMMERCE

(*Business Statistics*)

[GCM S2 - 01]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer any *five* from the following questions : $2 \times 5 = 10$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *পাঁচটাৰ* উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) Define tabulation.
তালিকাকৰণৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

(*b*) What do you mean by measures of central tendency ?
কেন্দ্ৰীয় প্ৰবৃত্তিৰ মাপ বুলিলে আপুনি কি বুজে ?

(*c*) Define classical definition of probability.
সম্ভাৱিতাৰ পুৰাতন সংজ্ঞাৰ সংজ্ঞা লিখক ।

(*d*) Two dice one red and other blue are drawn. Find the probability of the event E where E is the sum of the number shown by the two dice is 9.
এটা ৰঙা আৰু এটা নীলা লুডু গুটি একেলগে নিক্ষেপ কৰা হ'ল । ঘটনা E ৰ সম্ভাৱিতা উলিৱাওঁক য'ত E হৈছে লুডু গুটি দুটাই দেখুওৱা সংখ্যাৰ যোগফল 9।

(*e*) Define mathematical expectation of a random variable.
এটা যাদৃচ্ছিক চলকৰ গাণিতিক প্ৰত্যাশাৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

(*f*) The prices of three commodities A, B and C increased from Rs. 48, Rs. 6 and Rs. 3 in 2005 to Rs. 50, Rs. 8 and Rs. 5 respectively in 2006, then find the price index number.
A, B আৰু C সামগ্ৰী তিনিটাৰ 2005 চনত মূল্য 48 টকা, 6 টকা আৰু 3 টকাৰ পৰা বৃদ্ধি হৈ 2006 চনত ক্ৰমে 50 টকা, 8 টকা আৰু 5 টকা হয় । মূল্য সূচকাংক নিৰ্ণয় কৰক ।

2. Answer any *six* from the following questions : $4 \times 6 = 24$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *ছয়টাৰ* উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) The following are the marks obtained by the students of class XII of a certain higher secondary school. Find the average marks.
তলৰ বিলাক কোনো এখন উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ দ্বাদশ শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ প্ৰাপ্ত নম্বৰ । সমান্তৰ মাধ্য নিৰ্ণয় কৰক ।

Marks (নম্বৰ)	No. of students (ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ সংখ্যা)
Less than 10 (10 ৰ কম)	5
Less than 20 (20 ৰ কম)	17
Less than 30 (30 ৰ কম)	31
Less than 40 (40 ৰ কম)	41
Less than 50 (50 ৰ কম)	49

(*b*) In a frequency distribution, the coefficient of skewness based on quartiles is 0.6. If the sum of upper and lower quartiles is 100 and median is 38, find Q_3.
এটা বাৰংবাৰতা বিভাজনত চতুৰ্থকৰ ভিত্তিত নিৰ্ণয় কৰা অপ্ৰতিসাম্য সহগ হ'ল 0.6 । যদি ঊৰ্দ্ধ আৰু নিম্ন চতুৰ্থক দুটাৰ যোগফল 100 আৰু মধ্যমা 38 হয়, তেন্তে Q_3 কিমান হব ?

(*c*) What is meant by correlation ? What are the different types of correlation ? $2+2 = 4$
সহসম্বন্ধ মানে কি বুজায় ? সহসম্বন্ধৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ কি ?

(*d*) Explain the concept of regression and bring out its utility in business and commerce. 2+2 = 4

সমাশ্রয়নৰ ধাৰণা ব্যাখ্যা কৰক । ব্যৱসায় আৰু বাণিজ্যত ইয়াৰ উপযোগিতা প্ৰকাশ কৰক ।

(*e*) If A and B are any two events prove that

A আৰু B যি কোনো দুটা ঘটাৰ বাবে প্ৰমাণ কৰক যে

$$P(A \cap B) \leq P(A) \leq P(A \cup B) \leq P(A) + P(B)$$

(*f*) Calculate trend values by 4 yearly moving average method :

চতুবার্ষিক সচল গড় নির্ণয় পদ্ধতিৰে দীর্ঘকালীন প্ৰৱণতাৰ মান উলিয়াওক ঃ

Year (বর্ষ) :	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Value (মান) :	39	59	53	46	51	65
Year (বর্ষ) :	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Value (মান) :	59	58	65	71	76	74

(*g*) From the data given below, calculate the coefficient of variation :

AM = 86, Median = 80, Pearsonian measure of skewness = 0.42

তলত দিয়া তথ্যবোৰৰ পৰা বিচলনৰ সহগ উলিয়াওক ঃ

মাধ্য = 86, মধ্যমা = 80, পীয়েৰ্চনৰ অপ্ৰতিসাম্যৰ জোখ = 0.42

3. Answer any *six* from the following questions : $6 \times 6 = 36$

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *ছয়টাৰ* উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) What are the objectives of Tabulation ? Prepare a table from the data given below : 2+4 = 6

In 1987, out of a total of 1,750 workers of a factory 1200 were members of a trade union. The number of women employees was 200, of which 175 didnot belong to the trade union.

In 1988, the number of union members increased to 1580, of which 1290 were men.

On the otherhand, the number of union workers fell down to 208, of which 180 were men.

তালিকাকৰণৰ উদ্দেশ্যবিলাক কি কি ? তলৰ তথ্যটোৰ পৰা এখন তালিকা প্ৰস্তুত কৰক ঃ

1987 চনত এটা কাৰখানাৰ 1,750 জন বনুৱাৰ ভিতৰত 1,200 জন এটা শ্ৰমিক সংঘৰ সদস্য আছিল । নিয়োজিত 200 মহিলা বনুৱাৰ ভিতৰত 175 গৰাকী শ্ৰমিক সংঘটোৰ সদস্য নাছিল ।

1988 চনত সংঘটোৰ সদস্য সংখ্যা 1580 লৈ বৃদ্ধি পাইছিল আৰু এইসকলৰ ভিতৰত 1290 গৰাকী পুৰুষ আছিল ।

আনহাতে, শ্ৰমিক সংঘৰ সদস্য নোহোৱা বনুৱাৰ সংখ্যা 208 লৈ হ্ৰাস পালে আৰু এই সকলৰ ভিতৰত 180 গৰাকী পুৰুষ আছিল ।

(*b*) What do you mean by dispersion ? Calculate standard deviation from the following distribution : 2+4 = 6

বিচৰণ বুলিলে আপুনি কি বুজে ? তলৰ তথ্যটোৰ পৰা মানক বিচলন নিৰ্ণয় কৰক ঃ

Value (মান)(টকাত)	No. of persons (ব্যক্তিৰ সংখ্যা)
90-99	2
80-89	12
70-79	22
60-69	20
50-59	14
40-49	4
30-39	1

(*c*) Define conditional probability. A family has two children. Find the probability that both children are girls given that atleast one of them is a girl. 2+4 = 6

চৰ্তসাপেক্ষ সম্ভাৱিতাৰ সংজ্ঞা লিখক । এটা পৰিয়ালত দুটা সন্তান আছে । ইয়াৰ অতি কমেও এজনী ছোৱালী বুলি কোৱা হৈছে । দুয়োটা সন্তানেই ছোৱালী হোৱাৰ সম্ভাৱিতা নিৰ্ণয় কৰক ।

(*d*) (*i*) Define discrete random variable with example.

উদাহৰণৰ সৈতে বিচ্ছিন্ন যাদৃচ্ছিক চলকৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

(*ii*) Eighty percent patients of a hospital are suffering from hypertension. One patient is randomly selected. Find the probability distribution of patients who are suffering from hypertension and find the mean of the distribution.
এখন চিকিৎসালয়ৰ 80% ৰোগী মাত্রাধিক উদ্বিগ্নতাত আক্রান্ত । এজন ৰোগী যাদৃচ্ছিকভাৱে বাচনি কৰা হ'ল । মাত্রাধিক উদ্বিগ্নতাত ভুগি থকা ৰোগীসকলৰ সম্ভাৱিতা বণ্টন বাহিৰ কৰক আৰু বণ্টন শ্রেণীৰ মাধ্য নির্ণয় কৰক ।

(*e*) (*i*) Define Binomial distribution. 2+4 = 6
দ্বিপদ বণ্টনৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

(*ii*) Derive Binomial distribution.
দ্বিপদ বণ্টনৰ আসঞ্জন নির্ণয় কৰক ।

(*f*) 200 drivers made the following road accidents.
200 জন গাড়ী চালকে সংঘটিত কৰা দূর্ঘটনাৰ তথ্য তলত দিয়া ধৰণৰ ঃ

Accidents (দূর্ঘটনা)	:	0	1	2	3	4
No. of drivers (গাড়ীচালকৰ সংখ্যা)	:	122	60	15	2	1

(*g*) Explain the meaning of an index number and its types. 2+4 = 6
সূচকাংকৰ অর্থ আৰু ইয়াৰ প্রকাৰসমূহ ব্যাখ্যা কৰক ।

[23-HKUD2SN-23D2]

B.Com 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

COMMERCE

(*Principles of Management*)

[GCM S2 - 02]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$

তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss any two characteristics of management.
ব্যৱস্থাপনাৰ যিকোনো দুটা বৈশিষ্ট্য আলোচনা কৰক ।

(*b*) State the meaning of planning.
পৰিকল্পনাকৰণৰ অৰ্থ লিখক ।

(*c*) State two advantages of group decision making.
সমূহীয়া সিদ্ধান্তৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰক ।

(*d*) What is organising ?
সংগঠনকৰণ বুলিলে কি বুজায় ?

(*e*) Discuss the concept of recruitment.
ভৰ্ত্তিকৰণৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰক ।

(*f*) Discuss two qualities of a good supervisor.
উত্তম পৰিদৰ্শকৰ দুটা গুণাৱলী আলোচনা কৰক ।

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss briefly the 'Systems Approach' of Management.
পৰিচালনাৰ 'প্ৰণালী পদ্ধতি' আলোচনা কৰক ।

(*b*) Write a short note on 'Management by Exception'.
'ব্যতিক্ৰমৰ দ্বাৰা পৰিচালনা'ৰ বিষয়ে এটি চমুটোকা লিখক ।

(*c*) What is financial and non-financial incentives ? Explain. $2+2 = 4$
বিত্তীয় আৰু অনাবিত্তীয় উদগণি কাক বোলে ? ব্যাখ্যা কৰক ।

(*d*) Discuss the limitations of planning.
পৰিকল্পনাকৰণৰ সীমাবদ্ধতাসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*e*) Discuss the process of decision making.
সিদ্ধান্ত গ্ৰহণৰ প্ৰক্ৰিয়াটো আলোচনা কৰক ।

(*f*) Discuss any four principles of organisation.
সংগঠনকৰণৰ যিকোনো চাৰিটা নীতি আলোচনা কৰক ।

(*g*) Discuss different steps involved in the selection process of personnel.
ব্যক্তি বাছনি কৰোতে অৱলম্বন কৰা বিভিন্ন স্তৰসমূহ আলোচনা কৰক ।

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss the different functions of management.
ব্যৱস্থাপনাৰ বিভিন্ন কাৰ্য্যাৱলীসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*b*) Explain the contingency approach of management.
পৰিচালনাৰ আকস্মিক পদ্ধতি সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক ।

(*c*) Define Direction. Discuss the importance of direction. 2+4 = 6
নির্দেশকৰণৰ সংজ্ঞা লিখক । নির্দেশকৰণৰ প্ৰয়োজনীয়তাসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*d*) Discuss any two leadership styles. 3+3 = 6
নেতৃত্বৰ যিকোনো দুটা শৈলী আলোচনা কৰক ।

(*e*) Discuss Herzberg's two factor theory.
হাৰ্জবাৰ্গৰ দ্বি–উপাদান তত্ত্ব আলোচনা কৰক ।

(*f*) Discuss the importance of staffing.
কৰ্মীবৃন্দ ব্যৱস্থাপনাৰ গুৰুত্বসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*g*) State the concept of leadership. Discuss the qualities of a good leader.
নেতৃত্বৰ ধাৰণাটো লিখক । এজন ভাল নেতাৰ গুণাৱলীসমূহ আলোচনা কৰক ।

[23-HKUD2SN-23D2]

B.Com 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

COMMERCE

(*Fundamentals of Financial Management*)

[GCM S2 - 03]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$

তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) When a financial plan is said to be sound ?
এখন বিত্তীয় আচনিক কেতিয়া ভাল বুলি কোৱা হয় ?

(*b*) What is meant by invented pyramid capital structure ?
ওলোটা পিৰামিড মূলধন গাঁথনি বুলিলে কি বুজায় ?

(*c*) What are the elements of a planned capital structure ?
পৰিকল্পিত মূলধন গাঠনিৰ উপাদানসমূহ কি কি ?

(*d*) How a company can achieve fair capitalisation ?
কোম্পানী এটাই কিদৰে উচিত মূলধনীকৰণত উপনীত হ'ব পাৰে ?

(*e*) Why a business need working capital ?
ব্যৱসায় এটাক কার্য্যকৰী মূলধনৰ প্ৰয়োজন কিয় হয় ?

(*f*) When a company can issue bonus share ?
কোম্পানী এটাই কেতিয়া বোনাচ অংশ বিলি কৰিব পাৰে ?

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Write a note on the importance of finance manager in a company.
কোম্পানী এটাৰ বিত্তীয় পৰিচালক জনৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত এটি টোকা লিখক ।

(*b*) Do you think that retained earnings is a good source of capital ? Explain.
আপুনি সঞ্চিত উপাৰ্জনক মূলধনৰ এটা ভাল উৎস বুলি বিবেচনা কৰেনে ? আলোচনা কৰক ।

(*c*) DLX Ltd. issued irredeemable preference share at 12%. The face value of each preference share is Rs. 100. The flotation cost is 3%. Calculate the cost of preference shares if these are issued at (*i*) face value, (*ii*) 5% discount.
DLX Ltd. এ ১২% অপৰিশোধযোগ্য অগ্ৰাধিকাৰযুক্ত অংশ বিলি কৰিলে । প্ৰতিটো অংশৰ লিখিত মূল্য ১০০ টকা । বিলি খৰচ ৩% হলে (*i*) সমহাৰত আৰু (*ii*) ৫% বাট্টাত অগ্ৰাধিকাৰযুক্ত অংশৰ মূল্য নিৰূপণ কৰক ।

(*d*) Write a note on weighted average cost of capital.
মাপিত গড় মূলধন মূল্যৰ ওপৰত এটি টোকা লিখক ।

(*e*) How a company measure the financial leverage ?
কোম্পানী এটাই বিত্তীয় লিভাৰেজ কিদৰে পৰিমাপ কৰে ?

(*f*) Why capital budgeting decisions are important for a company ?
কোম্পানী এটাৰ বাবে মূলধনী বাজেটৰ সিদ্ধান্তসমূহ কিয় গুৰুত্বপূৰ্ণ ?

(*g*) Write a note on operating leverage.
কাৰ্য্যকৰী লিভাৰেজৰ ওপৰত এটি টোকা লিখক ।

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) :
$6 \times 6 = 36$

তলৰ যিকোনো *ছয়টা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss various dividend policy signifying their applicability.
বিভিন্ন লভ্যাংশ নীতিৰ আলোচনা কৰক আৰু ইয়াৰ প্ৰযোজ্যতাসমূহ দেখুৱাই দিয়ক ।

(*b*) What determines the working capital requirements of a business house ? Discuss.
ব্যৱসায়ীক প্ৰতিষ্ঠান এটাৰ কাৰ্য্যকৰী মূলধনৰ প্ৰয়োজনীয়তা কিহে নিৰ্ধাৰণ কৰে ? আলোচনা কৰক ।

(*c*) Make a critical evaluation of net present value method of capital budgeting.
মূলধনী বাজেটৰ প্ৰকৃত বৰ্তমান মূল্য পদ্ধতিটোৰ এক সমালোচনাত্মক আলোচনা কৰক ।

(*d*) 'The effects of over capitalisation is far more serious and fatal than undercapitalisation.' Discuss.
অতিৰিক্ত মূলধনীকৰণৰ প্ৰভাৱ কম মূলধনীকৰণতকৈ বহু বেছি গুৰুতৰ আৰু মাৰাত্মক । আলোচনা কৰক ।

(*e*) What determines capital structure of a company ? Discuss.
কোম্পানী এটাৰ মূলধন গাঁথনি কিহে নিৰ্ধাৰণ কৰে ? আলোচনা কৰক ।

(*f*) How taxation policies of a country effect financial planning of business houses.
দেশ এখনৰ কৰ নীতিয়ে কিদৰে ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠান সমূহৰ বিত্তীয় পৰিকল্পনাত প্ৰভাৱ পেলায় ?

(*g*) Discuss few methods of raising long term capital used by companies.
কোম্পানীসমূহে দীৰ্ঘকালীন মূলধন সংগ্ৰহৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা কিছুমান পদ্ধতি আলোচনা কৰক ।

[23-HKUD2SN-23D2]

BCA 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

BCA

(*Discrete Mathematics*)

[GCA S2 - 01]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer any *five* from the following questions : $2 \times 5 = 10$

(*a*) If $U = \{-5, -4, -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3, 4, 5\}$,
$A = \{-5, -2, 1, 2, 4\}$,
$B = \{-2, -3, 0, 2, 4, 5\}$,
$C = \{1, 0, 2, 3, 4, 5\}$
then find (*i*) $A \cup B$, (*ii*) $A \cap C$.

(*b*) A function $f : A \to R$ is defined as $f(x) = \begin{cases} 3x - 4, & x > 0 \\ -3x + 4, & x \leq 0 \end{cases}$
Determine $f(1)$ and $f(-1)$.

(*c*) Define a binary operation on a set. Give one example of such an operation.

(*d*) If $A = \begin{bmatrix} a & -b \\ b & a \end{bmatrix}$ and $B = \begin{bmatrix} a & b \\ -b & a \end{bmatrix}$ find $A + B$ and $A - B$.

(*e*) If $A=\begin{pmatrix} 2 & 3 \\ -3 & 2 \end{pmatrix}$ and $B=\begin{pmatrix} 4 & -1 \\ 1 & 4 \end{pmatrix}$ find AB.

(*f*) Evaluate : ${}^{9}P_4 + {}^{9}P_3$

2. Answer any *six* from the following questions : $4 \times 6 = 24$

(*a*) Let R be a relation in the set of integers Z defined by $R=\{(x,y): x,y \in z,\ x-y$ is divisible by 7$\}$, prove that R is an equivalence relation.

(*b*) Let r and n be positive integers such that $r \le n$, then prove that $\frac{{}^{n}c_r}{{}^{n}c_{r-1}} = \frac{n-r+1}{r}$. Hence find ${}^{7}c_3 / {}^{7}c_2$.

(*c*) In a group G, prove that,

(*i*) $\left(a^{-1}\right)^{-1} = a,\ \forall a \in G$

(*ii*) $(ab)^{-1} = b^{-1}a^{-1},\ \forall a,b \in G$

(*d*) If $A=\begin{bmatrix} 3 & 1 \\ -1 & 2 \end{bmatrix}$, show that $A^2 - 5A + 7I = 0$.

(*e*) If $A=\begin{bmatrix} 1 & 0 & -1 \\ 2 & 1 & -1 \\ 1 & 2 & 5 \end{bmatrix}$, then find (adj. A).

(*f*) With the help of truth table, prove that $(P \to Q) \Leftrightarrow (\sim Q \to \ \sim P)$.

(*g*) (*i*) If A be a non-singular matrix and B, C are matrices of same order such that $AB < AC$ exist and $AB = AC$, then prove that $B = C$.

(*ii*) Find x, if the matrix $\begin{pmatrix} x & 2 \\ 8 & x \end{pmatrix}$ is singular.

3. Answer any *six* from the following questions : $6 \times 6 = 36$

(*a*) In an examination 60% students passed in Mathematics, 50% passed in Physics, 40% passed in Computer Science, 20% passed in both Mathematics and Physics, 40% passed in both Physics and Computer Science, 30% passed in both Mathematics and Computer Science and 10% passed in all the three subjects. What percent of students failed in all the three subjects ?

(*b*) How many different sections of 4 books can be made from 12 different books, if

(*i*) there is no restriction.

(*ii*) two particular books are always selected.

(*iii*) two particular books are never selected ?

(*c*) Write the component statements. Also check whether the statements are true or not.

(*i*) Sets A and B are equal if and only if ($A \subseteq B$ and $B \subseteq A$).

(*ii*) ΔABC is isosceles if and only if $\angle B = \angle C$.

(*iii*) $7 < 5$ if and only if 7 is not a prime number.

(*d*) (*i*) Show that $G = \{-1, 1, -i, i\}$ is an abelian group under multiplication. Write down the order of the group G. 4

(*ii*) Show that if a group G is abelian then $(ab)^2 = a^2b^2$, $\forall a, b \in G$. 2

(*e*) Prove that a commutative ring with unity is an integral domain if and only if the cancellation laws hold in it.

(*f*) Prove that the system of equations $AX = B$ has a unique solution if the matrix A is non-singular. Does the system of equations $x - z = 1$, $2x + y - z = 1$, $x + 2y + 5z = 2$ have a unique solution ?

(*g*) If $A = \begin{bmatrix} \cos\alpha & -\sin\alpha & 0 \\ \sin\alpha & \cos\alpha & 1 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$ find A^{-1}.

[23-HKUD2SN-23D2]

BSW 2nd Semester (New) Exam. 2023 (S)

BSW

(*Social Work Practice with Individuals and Groups*)

[BSW S2 - 07]

Full Marks : 70

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer any *five* from the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 5 = 10$

(*a*) Define social case work according to Reynolds.

(*b*) What do you understand by principle of Non-judgemental attitude ?

(*c*) Write two characteristics of a client's problem.

(*d*) What is group work ?

(*e*) What is the concept of ambivalence ?

(*f*) What is the meaning of development of a group ?

2. Answer any *six* from the following questions (each in around 120 words) : $4 \times 6 = 24$

(*a*) Discuss any six principles of Group Work.

(*b*) Briefly discuss the models of Social Group work.

(*c*) Throw light on the exploration stage of group development.

(*d*) What are the characteristics of a group ?

(*e*) Briefly highlight the development of Social case work in India.

(*f*) Write a note on principle of Individualization.

(*g*) Write down the principles of Home-visit.

3. Answer any *six* from the following questions (each in around 200 words) : $6 \times 6 = 36$

(*a*) Write a detailed note on ego psychology.

(*b*) Discuss the importance of transference in Social case work.

(*c*) Highlight the concept of 'social investigation'.

(*d*) Discuss about the need of Social case work practice in schools.

(*e*) What are the factors that affect group formation ? Discuss.

(*f*) Discuss about the various group decision making methods.

(*g*) Discuss in your own words the skills required by a social group worker.